

COSAC

18 października 2016 r.

**Dwudziesty szósty raport półroczny:
zmiany stosowanych w Unii
Europejskiej procedur i praktyk
dotyczących kontroli
parlamentarnej**

Przygotowany przez Sekretariat COSAC i przedstawiony podczas:

LVI Konferencji Komisji do Spraw Unijnych Parlamentów Unii Europejskiej

13-15 listopada 2016 r.

Bratysława

Konferencja Komisji Parlamentarnych ds. Unijnych Parlamentów Państw Unii Europejskiej (COSAC)

SEKRETARIAT COSAC

WIE 05 U 041, 30-50 rue Wiertz, B-1047 Bruksela, Belgia, e-mail: secretariat@cosac.eu | Tel.: +32 2 284 3776

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	iv
STRESZCZENIE.....	5
ROZDZIAŁ I: TRANSATLANTYCKIE PARTNERSTWO W DZIEDZINIE HANDLU I INWESTYCJI (TTIP) POMIĘDZY UNIĄ EUROPEJSKĄ A STANAMI ZJEDNOCZONYMI: KONTROLA PARLAMENTARNA PROCESU NEGOCJACYJNEGO.....	9
Część A: PRZEJRZYSTOŚĆ PROCESU NEGOCJACJI W SPRAWIE TTIP	9
Część B: CZYTELNIENIE TTIP	12
ROZDZIAŁ II: ROK 2016 – „ROK ZREALIZOWANYCH CELÓW” UNII ENERGETYCZNEJ.....	15
Część A: STANOWISKO PARLAMENTÓW/IZB WOBEC DOKUMENTÓW KOMISJI EUROPEJSKIEJ.....	15
Część B: WYBRANE ASPEKTY UNII ENERGETYCZNEJ Z PUNKTU WIDZENIA PARLAMENTÓW/IZB Formy zarządzania unią energetyczną.....	18
ROZDZIAŁ III: WZMOCNIENIE ROLI PARLAMENTÓW NARODOWYCH	21
Część A: RELACJE/KOMUNIKACJA Z KOMISJĄ EUROPEJSKĄ.....	222
Część B: KOMUNIKACJA NA TEMAT SPRAW UE	25

Wprowadzenie

Niniejszy dokument jest dwudziestym szóstym raportem półrocznym Sekretariatu COSAC.

Raporty półroczne COSAC

Na XXX spotkaniu COSAC ustalono, że Sekretariat COSAC będzie przygotowywał półroczne raporty rzeczowe, publikowane przed każdym posiedzeniem plenarnym konferencji. Celem tych raportów jest dokonanie przeglądu zmian w procedurach i praktykach Unii Europejskiej, istotnych z punktu widzenia kontroli parlamentarnej. Wszystkie raporty półroczne są zamieszczone pod adresem internetowym COSAC: <http://www.cosac.eu/documents/bi-annual-reports-of-cosac/>

Trzy rozdziały niniejszego raportu półrocznego opierają się na informacjach dostarczonych przez parlamenty narodowe państw członkowskich Unii Europejskiej oraz przez Parlament Europejski. Termin dostarczenia odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu do 26. raportu półrocznego był wyznaczony na 9 września 2016 roku.

Tezy niniejszego raportu zostały przyjęte na spotkaniu przewodniczących COSAC, które odbyło się 11 lipca 2016 r. w Bratysławie.

Przyjęto ogólną zasadę, że raport nie wymienia wszystkich parlamentów lub izb, których dotyczy dana kwestia. Zamiast tego przytaczane są przykłady.

Pełne odpowiedzi otrzymane od 41 z 41 parlamentów narodowych/izb 28 państw członkowskich i Parlamentu Europejskiego można znaleźć w załączniku do raportu w witrynie internetowej COSAC.

Dane liczbowe

Spośród 28 państw członkowskich Unii Europejskiej w 15 istnieje parlament jednoizbowy, zaś w 13 – dwuizbowy. Ze względu na istnienie zarówno systemów jednoizbowych, jak i dwuizbowych, w 28 państwach członkowskich Unii Europejskiej istnieje łącznie 41 izb parlamentów narodowych. Parlamenti narodowe Austrii, Irlandii i Hiszpanii, choć dwuizbowe, przesłały pojedyncze odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu.

STRESZCZENIE

ROZDZIAŁ I: TRANSATLANTYCKIE PARTNERSTWO W DZIEDZINIE HANDLU I INWESTYCJI (TTIP) POMIĘDZY UNIĄ EUROPEJSKĄ A STANAMI ZJEDNOCZONYMI: KONTROLA PARLAMENTARNA PROCESU NEGOCJACYJNEGO

Pierwszy rozdział 26. raportu półrocznego Sekretariatu COSAC jest poświęcony Transatlantycznemu Partnerstwu w dziedzinie Handlu i Inwestycji (TTIP), które jest aktualnie przedmiotem negocjacji pomiędzy UE i USA, oraz kontroli parlamentarnej nad tymi negocjacjami. Skupia się on głównie na przepływie i jakości informacji przekazywanych parlamentom, na tym jak angażują się one w debaty publiczne poświęcone tej sprawie oraz na specyficznej kwestii czytelnich zapewniających dostęp do ujednoliconych tekstów dotyczących negocjacji w sprawie TTIP. Celem poszczególnych pytań jest dokonanie oceny konkretnych zdolności parlamentów narodowych do sprawowania nadzoru publicznego nad trwającymi negocjacjami.

Jeżeli chodzi o przepływ informacji od Komisji Europejskiej, większość parlamentów/izb, które udzieliły odpowiedzi, uważała, że przejrzystość negocjacji uległa pewnej poprawie. Niemal jedna trzecia parlamentów/izb, które udzieliły odpowiedzi stwierdziła, że ilość i jakość informacji otrzymanych od Komisji Europejskiej jest wystarczająca, podczas gdy nieco ponad jedna trzecia respondentów nie miała w tej kwestii żadnego zdania.

Jeżeli chodzi o osoby, do których parlamenty/izby najczęściej wysyłały zaproszenia w celu uzyskania informacji na temat negocjacji, ponad jedna trzecia respondentów wskazała na przedstawicieli swoich rządów, podczas gdy zaledwie kilka parlamentów/izb regularnie zapraszało przedstawicieli Komisji Europejskiej. Niemniej jednak znaczna większość respondentów sporadycznie zapraszała przedstawicieli Komisji Europejskiej, a także Parlamentu Europejskiego, organizacji pozarządowych oraz pracowników naukowych. Wielu respondentów organizowało debaty na szczepku plenarnym, w komisjach lub w innej formie (np. w formie wysłuchań). Kontrola przyjmowała również formę zapytań mających na celu ustalenie faktów. W kilku przypadkach na posiedzenia komisji zaproszono przedstawicieli z USA.

Jeżeli chodzi o zaangażowanie parlamentów/izb w debaty publiczne dotyczące negocjacji, znikoma liczba respondentów wykazywała regularne zaangażowanie poprzez komunikaty prasowe, wywiady w mediach lub konferencje, podczas gdy zdecydowana większość angażowała się sporadycznie lub nie angażowała się wcale w tego rodzaju debaty. Niektórzy respondenci zaznaczyli, że poszczególni parlamentarzyści mogą, jeśli chcą, angażować się w debaty publiczne tego typu.

Jeżeli chodzi o narzędzia do wyrażania stanowiska w sprawie negocjacji, spora liczba parlamentów/izb, nie stanowiąca jednak większości, wskazała dialog polityczny oraz uchwały plenarne. Większość respondentów wskazała różne narzędzia i działania, w tym oświadczenia, opinie, sprawozdania, zapytania oraz wysłuchania publiczne.

Czytelnie, funkcjonujące w większości państw członkowskich, których parlamenty/izby udzieliły odpowiedzi, zostały w większości przypadków stworzone na wniosek parlamentu/izby przez rządy lub, w kilku przypadkach, przez ambasadę USA.

Większość respondentów wskazała, że dostęp do czytelni mają urzędnicy rządowi oraz wszyscy parlamentarzyści, z kolei mniejszość respondentów podała, że dostęp mają członkowie określonych komisji oraz inni urzędnicy. Liczba parlamentarzystów, którzy odwiedzili czytelnie, oraz częstotliwość wizyt są zróżnicowane pomiędzy poszczególnymi respondentami.

Większość respondentów nie miała określonej opinii na temat warunków dostępu do czytelni, podczas gdy ponad jedna trzecia uznała je za restrykcyjne.

Do najczęściej zaznaczanych ograniczeń należały: zakaz wchodzenia z asystentami, urzędnikami parlamentarnymi bądź wyznaczonymi ekspertami oraz bariera językowa. Nieco rzadziej zwracano uwagę na brak Internetu oraz uregulowania dotyczące godzin dostępu.

ROZDZIAŁ II: ROK 2016 – „ROK ZREALIZOWANYCH CELÓW” UNII ENERGETYCZNEJ

Drugi rozdział 26. raportu półrocznego COSAC skupia się na pracach parlamentów/izb nad unią energetyczną oraz na ich ocenie unii energetycznej, poprzez ustalenie, które dokumenty zostały omówione przez parlamenty/izby, oraz uzyskanie ich opinii w związku z określonymi elementami, wymiarami i aspektami unii energetycznej.

Większość parlamentów/izb wskazało, że odbyły się dyskusje na temat stosownych dokumentów, tj. projekt rozporządzenia dotyczącego środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego, projekt decyzji w sprawie ustanowienia mechanizmu wymiany informacji w odniesieniu do umów międzyrządowych w dziedzinie energii między państwami członkowskimi a państwami trzecimi, komunikat w sprawie strategii UE dotyczącej skroplonego gazu ziemnego i magazynowania gazu oraz komunikat w sprawie strategii UE w zakresie ogrzewania i chłodzenia.

W każdym z tych przypadków pewna mniejszość parlamentów/izb zaznaczyła, że nawiązała dialog polityczny z Komisją Europejską lub że ma taki zamiar.

Według ustaleń niniejszego raportu większość parlamentów/izb uznała analizę *ex ante* porozumień przeprowadzoną przez Komisję za kwestię dosyć sporną lub wręcz bardzo sporną. „Solidarność” oraz „kwestie proporcjonalności i pomocniczości” również wzbudzały niepokój w większości parlamentów/izb, przy czym najmniejsze obawy wiązały się z „definicjami”.

Zdecydowana większość parlamentów/izb nie wydała zaktualizowanych opinii na temat dokumentów związanych z bezpieczeństwem energetycznym lub efektywnością energetyczną ani nie zainicjowała dyskusji na temat zmian do dyrektyw w sprawie bezpieczeństwa energetycznego lub charakterystyki energetycznej budynków.

Na pytanie o wpływ dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii na zwiększenie efektywności odnawialnych źródeł energii, na rozwój przemysłu oraz konkurencyjność UE w sektorze energetycznym zdecydowana mniejszość odpowiedziała, że była ona względnie lub zdecydowanie skuteczna, podczas gdy znikoma liczba respondentów stwierdziła, że dyrektywa była stosunkowo nieskuteczna. Połowa respondentów nie miała zdania na ten temat.

Na pytanie, jakie formy zarządzania w unii energetycznej byłyby najlepsze dla osiągnięcia unijnych celów w zakresie odnawialnych źródeł energii (wiązących na poziomie UE) oraz efektywności energetycznej (wskaźniki na poziomie UE) zdania parlamentów/izb były podzielone, przy czym niemal połowa respondentów uznała współpracę regionalną za bardzo istotną kwestię.

Prawidłowe uregulowanie systemu handlu emisjami, solidarność wśród państw członkowskich UE, inwestycje w technologie niskoemisyjne, zasady regulujące rynek oraz monitorowanie postępów to pozostałe formy wymieniane przez parlamenty/izby przy okazji tego pytania.

W pytaniu, w którym poproszono o ocenę, jak ważne w realizacji celów na poziomie co najmniej 27% do roku 2030 r. są poszczególne formy wchodzące w skład krajowych planów państw członkowskich dotyczących energii i spraw klimatycznych w zakresie odnawialnych źródeł energii, znaczna część parlamentów uznawała dwie formy za wyjątkowo istotne – (i) środki podjęte w celu zwiększenia

elastyczności systemu energetycznego w zakresie odnawialnych źródeł energii; oraz (ii) plany przewidujące połączenie i integrację rynków, rozwiązania na poziomie regionalnym w zakresie bilansowania i rezerw oraz wyliczenia wystarczalności systemu w kontekście odnawialnych źródeł energii.

Jeżeli chodzi o pytanie o najważniejsze aspekty unii energetycznej, większość parlamentów/izb wskazała bezpieczeństwo energetyczne, solidarność i zaufanie a także badania naukowe, innowacje i konkurencyjność jako bardzo ważne dziedziny.

Na koniec raport pokazuje, że większość parlamentów/izb, które udzieliły odpowiedzi, nie podjęła żadnych działań mających na celu wspieranie idei ściślejszej współpracy między parlamentami/izbami w UE w zakresie któregośkolwiek z pięciu aspektów unii energetycznej.

ROZDZIAŁ III: WZMOCNIENIE ROLI PARLAMENTÓW NARODOWYCH

W rozdziale III omówiono, jak w praktyce sprawdzają się działania na rzecz wzmocnienia roli parlamentów narodowych podejmowane w kontekście zobowiązania Komisji Junckera do „stworzenia nowego partnerstwa z parlamentami narodowymi” oraz ocenę tych działań przedstawioną przez parlamenty/izby. Przedstawiono tam także stanowiska parlamentów/izb w sprawie terminu udzielenia przez Komisję Europejską odpowiedzi na uzasadnione opinie przedłożone przez narodowe parlamenty/izby, jak również stanowiska parlamentów/izb w sprawie jakości i spójności odpowiedzi Komisji. Ponadto, w ramach zachęty do wymiany praktyk w tym obszarze, w przedmiotowym rozdziale przedstawiono metody stosowane przez parlamenty narodowe w celu przekazywania odbiorcom, w tym zarówno społecznościom zawodowym, jak i opinii publicznej, informacji o działaniach związanych z UE.

Jeśli chodzi o stosunki z Komisją Europejską, większość parlamentów/izb wskazała, że liczba wizyt komisarzy w parlamentach/izbach wzrosła znacznie lub nieznacznie w ramach kadencji obecnej Komisji Europejskiej. Według opinii większości parlamentów/izb, liczba wizyt urzędników (dyrektorów, dyrektorów generalnych) Komisji Europejskiej wzrosła nieznacznie, taka sama liczba parlamentów/izb nie odnotowała żadnej zmiany w liczbie wizyt. Mniejsze zmiany zaobserwowano w liczbie wizyt parlamentarzystów lub urzędników parlamentów/izb w Komisji Europejskiej.

Odpowiedzi dotyczące zmian w udzielaniu przez Komisję Europejską odpowiedzi na uzasadnione opinie wydawane przez parlamenty narodowe wskazywały na „nieznaczną poprawę” lub na to, że proces ten przebiega „bez zmian”. Respondenci wskazywali, że nieznaczna poprawa nastąpiła przede wszystkim w konkretności odpowiedzi, czasie udzielania odpowiedzi i dokładnym odnoszeniu się do zgłoszonych wątpliwości.

Większość respondentów uznała, że istnieją możliwości poprawy w obszarze komunikacji i wymiany informacji z Komisją Europejską. Jeśli chodzi o możliwości poprawy działania po stronie Komisji Europejskiej, przykładowo, szereg parlamentów/izb podkreśliło, że Komisja Europejska powinna poświęcić więcej uwagi zastrzeżeniom wyrażanym przez parlamenty w oświadczeniach i/lub uzasadnionych opiniach, lub że odpowiedzi Komisji były bardzo ogólne. Ponadto wyrażono poparcie dla stwierdzenia, że w przypadku kontroli przestrzegania zasady pomocniczości – zwłaszcza jeśli osiągnięto próg procedury „żółtej kartki” – Komisja Europejska powinna poddawać analizie zastrzeżenia zgłoszone przez znaczną liczbę parlamentów narodowych ze wszystkich możliwych punktów widzenia.

Jeśli chodzi o przekazywanie informacji na temat spraw UE, zapytano parlamenty, które zainteresowane strony powinny zostać bardziej zaangażowane w przekazywanie informacji o sprawach

UE, aby wzmocnić świadomość obywateli i lepiej informować ich w tym zakresie. Większość respondentów uznało, że to właśnie same parlamenty/izby powinny podejmować dodatkowe działania.

Większość respondentów odpowiedziała, że ich ambicją jest odgrywanie bardziej aktywnej roli w przekazywaniu obywatelom ogólnych informacji o sprawach UE. Spośród tych respondentów, wielu wskazało na przeszkody/ograniczenia w tej funkcji; większość zwróciła uwagę na złożoność tematyki i trudności komunikacyjne stojące na przeszkodzie realizacji tego celu; połowa podkreśliła brak zainteresowania dziennikarzy/mediów, a mniej niż połowa – brak zasobów. Bardzo niewielu respondentów wymieniło jako ograniczenie brak strategii.

Blisko dwie trzecie parlamentów/izb, które udzieliły odpowiedzi, nie miały oddzielnej strategii komunikacji na temat spraw UE. Treści związane ze sprawami unijnymi, o których informowali respondenci, najczęściej dotyczyły dyskusji przeprowadzanych podczas posiedzeń komisji ds. UE oraz następujących po nich sesji plenarnych, kiedy dany temat był podnoszony. Mniej respondentów, stanowiących jednak ponad połowę parlamentów/izb, które udzieliły odpowiedzi, (bardzo) często informowało o opiniach w ramach dialogu politycznego z Komisją Europejską, uzasadnionych opiniach i proponowanym ustawodawstwie unijnym. Niemal połowa respondentów wskazała, że tylko sporadycznie przekazują społeczeństwu informacje o wdrożonych przepisach unijnych.

Ponad połowa respondentów nie dostosowywała treści komunikatów do poszczególnych grup odbiorców, ich komunikaty mają ogólny charakter i są sporządzane tylko w jednej wersji. Jedna trzecia dostosowywała treść do odbiorców, przygotowując więcej niż jedną wersję komunikatów. Ponad połowa respondentów regularnie dostosowywała treść komunikatów na temat spraw UE, głównie dla opinii publicznej i mediów/dziennikarzy. Mniej niż połowa dostosowywała treści dla szkół i uniwersytetów, podobna ich liczba dostosowywała treści z myślą o osobach młodych.

Wszystkie parlamenty/izby, które udzieliły odpowiedzi, wykorzystują swoje strony internetowe jako główny kanał komunikacji na temat spraw UE. Zaraz za nim uplasowały się następujące kanały komunikacji: spotkania z mediami/dziennikarzami i publikacje drukowane; najrzadziej używanym środkiem komunikacji były artykuły publikowane na blogach lub specjalistycznych platformach. Wiele parlamentów/izb korzysta także z mediów społecznościowych, z różną częstotliwością. Była jednak też grupa respondentów, która przyznała, że nigdy nie wykorzystywała tej formy komunikacji.

Wszystkie parlamenty/izby, z jednym wyjątkiem, odpowiedziały, że ich członkowie są w pewien sposób zaangażowani w komunikację na temat spraw UE. Ponad połowa z nich odpowiedziała, że niektórzy członkowie są aktywnie zaangażowani w komunikację, mniej niż jedna trzecia stwierdziła, że większość członków właściwych komisji zajmujących się sprawami UE było aktywnie zaangażowanych w komunikację, a mniejszość wskazała na ograniczone zaangażowanie ich członków w komunikację na temat spraw UE. Wśród form tego zaangażowania najczęstsze było uczestnictwo w konferencjach/forach, następne w kolejności były debaty w telewizji/radiu i wykorzystanie mediów społecznościowych. Prowadzenie blogów było sporadycznie stosowaną formą zaangażowania, zaznaczoną przez mniej niż połowę respondentów.

Ponad trzy czwarte parlamentów/izb odpowiedziało, że mają lub zamierzają założyć profile na Facebooku i Twitterze, mniejszość korzystała z profili na Instagramie i LinkedIn. Dodatkowo wymienione zostały inne media: kanały YouTube, sieć Google+ i internetowe repozytoria zdjęć – jak Flickr i Pinterest, a także nowe platformy – jak Snapchat.

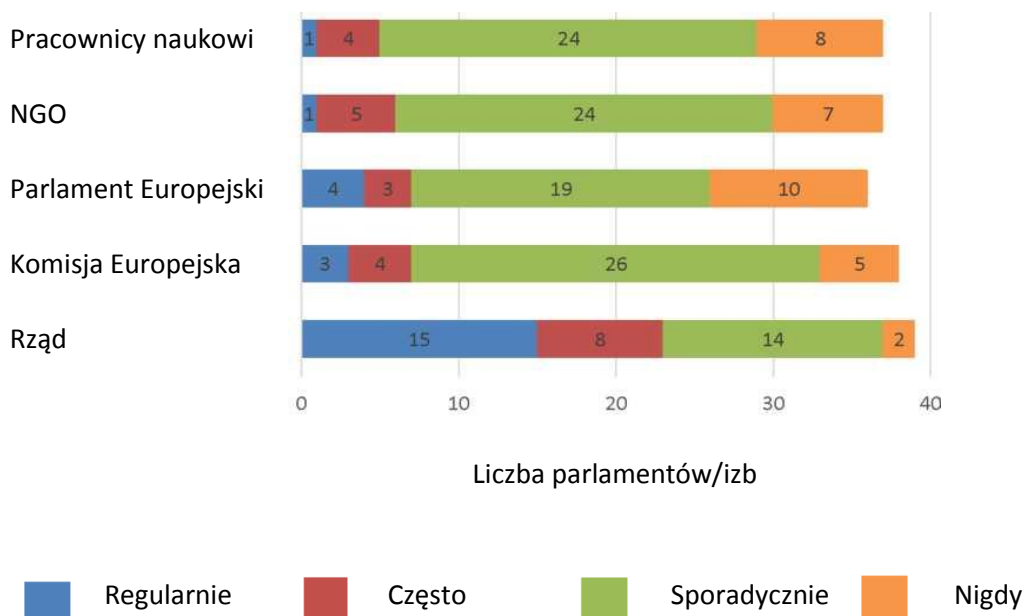
ROZDZIAŁ I: TRANSATLANTYCKIE PARTNERSTWO W DZIEDZINIE HANDLU I INWESTYCJI (TTIP) POMIĘDZY UNIĄ EUROPEJSKĄ A STANAMI ZJEDNOCZONYMI: KONTROLA PARLAMENTARNA PROCESU NEGOCJACYJNEGO

Rozdział I skupia się na kontroli parlamentarnej negocjacji dotyczących Transatlantyckiego Partnerstwa w dziedzinie Handlu i Inwestycji (TTIP) między UE i USA. W tym zakresie zwrócono uwagę na kwestię przejrzystości negocjacji oraz rolę, jaką w tym procesie odgrywają parlamenty poprzez prezentowanie swoich praktyk w odniesieniu do kontroli TTIP. Przeanalizowano również określone możliwości, którymi dysponują parlamentarzyści oraz przedstawiciele innych instytucji i organów w zakresie dostępu do dokumentów, na których oparte są negocjacje.

Część A: PRZEJRZYŚĆ PROCESU NEGOCJACJI W SPRAWIE TTIP

Zapytano parlamenty/izby, czy i jak często zapraszają członków rządu, przedstawicieli Komisji Europejskiej lub innych ekspertów, aby informowali parlamentarzystów o procesie negocjacji w sprawie TTIP. Z odpowiedzi wynikało, że większość parlamentów/izb regularnie lub często zapraszała członków rządu. Większość parlamentów/izb sporadycznie zapraszała przedstawicieli Komisji Europejskiej, organizacji pozarządowych oraz pracowników naukowych. Połowa parlamentów/izb, które udzieliły odpowiedzi, sporadycznie zapraszała przedstawicieli Parlamentu Europejskiego.

Pytanie: Czy Państwa parlament/izba zaprasza członków rządu, przedstawicieli Komisji Europejskiej lub innych ekspertów, aby informowali posłów o procesie negocjacji w sprawie TTIP?

Parlamenty/izby wskazały również, że zapraszały inne podmioty do informowania parlamentarzystów o negocjacjach w sprawie TTIP. W kilku przypadkach (czeski Senát, czeska Izba Deputowanych oraz Komisja Handlu Międzynarodowego (INTA) Parlamentu Europejskiego) w posiedzeniach udział brali przedstawiciele USA ds. handlu oraz ambasador Stanów Zjednoczonych przy UE. INTA organizowała również spotkania z głównym negocjatorem UE - zarówno przed jak i po każdej rundzie negocjacji dotyczących TTIP.

Dwanaście parlamentów/izb¹ udzieliło informacji na temat oddzielnych wystuchań/spotkań związanych z negocjacjami dotyczącymi TTIP, na które zaproszono inne/dodatkowe strony zainteresowane. Jedną z nich była rumuńska Camera Deputaţilor, która organizowała spotkania z udziałem m.in. innych przedstawicieli USA, wicepremiera, koordynatora Komisji Europejskiej ds. handlu między UE i USA, przedstawicieli społeczności przedsiębiorców, dziennikarzy oraz dyplomatów. Włoska Camera dei deputati wyjaśniła, że Komisja Rolnictwa przeprowadziła postępowanie wyjaśniające poświęcone wpływowi TTIP na włoski system rolno-spożywczy. W trakcie postępowania wypowiedzi udzielili przedstawiciele rządu, regionów i prowincji, organizacji pozarządowych, Instytutu ds. Międzynarodowej Współpracy Gospodarczej oraz organizacji rolniczych.

Bułgarskie Narodno sabranie wspomniało o organizacji publicznych dyskusji z udziałem przedstawicieli bułgarskiego społeczeństwa obywatelskiego, przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych, środowisk akademickich oraz Komisji Europejskiej.

Niektóre parlamenty/izby wskazały na określone organy powołane do podawania informacji oraz prowadzenia dyskusji na temat negocjacji dotyczących TTIP. Przykładowo grecki Vouli ton Ellinon powołał specjalną komisję, która kontroluje treści oraz procedury zawierania transatlantycznych umów o handlu, za to łotewska Saeima utworzyła grupę roboczą w szczegółowy sposób zajmującą się kwestiami dotyczącymi TTIP. Węgierskie Országgyűlés powierzyło te zadania Krajowej Radzie ds. Zrównoważonego Rozwoju, na czele której stoi przewodniczący Zgromadzenia Narodowego Węgier. Stanowi ona forum przedstawicieli partii politycznych, rządu, nauki, gospodarki, wyznań religijnych oraz organizacji obywatelskich, które prowadziło debatę na temat przyszłego wpływu projektu porozumienia TTIP oraz przyjęło uchwałę w sprawie negocjacji dotyczących TTIP (grudzień 2015 r.).

W odpowiedzi na pytanie o udział w dyskursie publicznym (debatkach publicznych poza parlamentem/izbą) związanym z TTIP i powiązanym procesem negocjacji zdecydowana większość parlamentów/izb odpowiedziała, że „nigdy” lub „sporadycznie” bierze udział w dyskursie publicznym korzystając ze środków takich jak oświadczenia prasowe, wywiady w mediach, konferencje prasowe, uniwersytety lub konferencje. Dwa parlamenty/izby „regularnie” korzystały z oświadczeń prasowych; jeden parlament potwierdził regularne korzystanie z wywiadów w mediach oraz z konferencji.

Do pozostałych rozwiązań wykorzystywanych przez parlamenty/izby w celu angażowania się w dyskurs publiczny związany z TTIP oraz negocjacjami dotyczącymi tego porozumienia zaliczało się publikowanie sprawozdań i udostępnianie prezentacji do wiadomości publicznej (słoweńskie Državni zbor i Državni svet, rumuński Senat, Parlament Europejski, brytyjska Izba Lordów).

Siedem parlamentów/izb² zaznaczyło, że decyzja o udziale w różnego rodzaju aktywnościach w obszarze dyskursu publicznego należy (również) do samych parlamentarzystów. Fińska Eduskunta podkreśliła, że jako parlament nie „angażował się on w dyskurs publiczny”, jednak organizował publiczne spotkania wyjaśniające oraz zapewniał wymagane wsparcie, zachęcając parlamentarzystów do udziału w debatach.

W kwestii zmian w przejrzystości negocjacji dotyczących TTIP, jakie zaszły od początku tego procesu, większość parlamentów/izb (28 z 37) oceniła je jako zdecydowanie lub nieznacznie pozytywne. Dwa

¹ Bułgarskie Narodno sabranie, belgijska Chambre des représentants, węgierskie Országgyűlés, włoska Camera dei deputati, portugalska Assembleia da República, Parlament Europejski – ECON, austriacki Nationalrat, szwedzki Riksdag, rumuńska Camera Deputaţilor, cypryjski Vouli ton Antipropon, holenderska Tweede Kamer, łotewska Saeima.

² Czeski Senát, belgijska Chambre des représentants, węgierskie Országgyűlés, Parlament Europejski, szwedzki Riksdag, duński Folketinget oraz holenderska Tweede Kamer.

parlamenty/izby nie dostrzegły żadnych zmian, podczas gdy siedmiu respondentów nie miało zdania na temat przejrzystości negocjacji dotyczących TTIP.

łącznie 13 z 37 parlamentów/izb uznało, że ilość i jakość informacji związanych z negocjacjami dotyczącymi TTIP, których udziela Komisja Europejska, jest wystarczająca, podczas gdy 10 z 37 parlamentów/izb było odmiennego zdania na ten temat. Około jedna trzecia respondentów nie miała zdania w kwestii ilości i jakości otrzymywanych informacji dotyczących tego zagadnienia³.

Poniżej zamieszczono niektóre uwagi oraz możliwości usprawnienia, które byłyby mile widziane w kwestii przejrzystości negocjacji dotyczących TTIP oraz roli rządów i innych zainteresowanych stron w tym procesie. Belgijka Chambre des représentants zwróciła się z prośbą do rządu federalnego o podjęcie wymaganych kroków w celu potwierdzenia, że negocjacje dotyczące TTIP przeprowadzono z zachowaniem należytej przejrzystości na poziomie krajowym i europejskim. Francuski Sénat jako udogodnienie wymienił uproszczony dostęp do dokumentów oraz tłumaczeń na język francuski. Polski Sejm z chęcią przyjąłby wzmożenie bezpośrednich kontaktów między DG ds. Handlu a Sejmem oraz zwiększoną dostępność dokumentów dotyczących TTIP w języku polskim.

Kolejne usprawnienie, wskazane przez brytyjską Izbę Gmin, skupiało się na roli rządu w zapewnianiu większej przejrzystości w negocjacjach, z uwzględnieniem zagwarantowania stosownego zaangażowania stron zainteresowanych. Ponadto fińska Eduskunta wyjaśniła, że, z uwagi na fakt, iż podstawowym źródłem informacji jest rząd, aktualne pozostaje wciąż pytanie, czy Komisja Europejska zapewnia odpowiednie informacje wszystkim państwom członkowskim.

W kwestii przekazywania informacji INTA zauważyła, że w niektórych przypadkach informacje mogłyby być dokładniejsze i bardziej analityczne, a informacje przekazywane przez państwa członkowskie i Radę mogłyby być dostarczane do komisji lub stałego sprawozdawcy ds. TTIP bardziej systematycznie. Jednocześnie cypryjski Vouli ton Antiprosopon zwrócił się z prośbą o częstsze wizyty przedstawicieli Komisji Europejskiej/ekspertów w kwestii TTIP w parlamentach w celu zapewnienia szczegółowych informacji. Zsugerowano również wymianę informacji między parlamentami narodowymi na poziomie dwustronnym lub za pośrednictwem elektronicznej platformy.

Wszystkie strony zaangażowane w negocjacje dotyczące TTIP powinny zdaniem węgierskiego Országgyűlés zapewniać większą przejrzystość, podczas gdy niemiecki Bundesrat opowiedział się za terminową publikacją wszelkich stosownych dokumentów oraz obszerną prezentacją wszystkich wytycznych, celów, dozwolonych granic negocjacji skierowaną do wszystkich zainteresowanych obywateli. W przypadku holenderskiej Tweede Kamer potrzeba większej przejrzystości zależy głównie od poglądów poszczególnych partii politycznych. Zdaniem niektórych partii czytelnie zawierały wystarczającą, a nawet zbyt dużą ilość informacji, podczas gdy inne ugrupowania uważają, że dokumenty w czytelniach powinny zostać opublikowane, co umożliwiłoby przeprowadzenie publicznej debaty dotyczącej ich treści.

Włoska Camera dei Deputati zauważyła, że wnioski Konferencji Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskiej, która odbyła się w Luksemburgu (22-24 maja 2016 r.) zawierały szereg propozycji w zakresie udogodnień. Jeden z nich wskazywał na potrzebę udostępnienia parlamentom narodowym informacji dotyczących trwających negocjacji handlowych.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące ich działań następczych związanych z negocjacjami ws. TTIP oraz przejrzystością tego procesu 14 z 35 parlamentów/izb poinformowało, że są one zaangażowane w

³ Austriacki Nationalrat dodał przy okazji tego pytania, że partia NEOS wskazała na nieznaczne zmiany, podczas gdy ugrupowanie TS zaznaczyło brak zmian, a zdaniem Zielonych doszło do pogorszenia. INTA wskazała na zdecydowane polepszenie, a ECON na nieznaczne.

dialog polityczny, 10 przyjęło rezolucję na sesji plenarnej, a osiem przyjęło rezolucję na posiedzeniu komisji. W wyjaśnieniach podjętych działań parlamenty/izby przedstawiły szczegółowe streszczenia uchwał przyjętych w swoich parlamentach⁴. Poza wzmiankami o stosownych uchwałach, spotkaniach oraz wysłuchaniach w wyżej wymienionych parlamentach/izbach, niektóre z nich wskazują na określone pisma jako formy działań podjętych w kwestii negocjacji dotyczących TTIP oraz przejrzystości tego procesu. Na przykład czeski Senát i portugalska Assembleia da República nawiązały do pisma z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie roli parlamentów narodowych w umowach o wolnym handlu, wystosowanego w ramach dialogu politycznego z inicjatywą holenderskiej Tweede Kamer oraz podpisanego przez 19 przewodniczących właściwych komisji innych parlamentów/izb. Węgierskie Országgyűlés zauważyło, że przewodniczący Komisji ds. Zrównoważonego Rozwoju przesłał dwa pisma (w marcu 2015 r. i czerwcu 2016 r.) do właściwych komisji w parlamentach narodowych dotyczące kwestii związanych z TTIP. Organ ten zwrócił się z prośbą o natychmiastowe przeanalizowanie ogólnego wpływu i oczekiwanych rezultatów umowy w odniesieniu do całego społeczeństwa, środowiska, gospodarki oraz o lepszą wymianę informacji na szczeblu unijnym, wspartą przez debaty narodowe oraz konsultacje społeczne.

Część B: CZYTELNI TTIP

35 spośród 39 parlamentów/izb, które udzieliły odpowiedzi, potwierdziło utworzenie specjalnych czytelni przez ich państwa członkowskie. Wyjątkami są: słoweński Državni svet, bułgarskie Narodno sabranie oraz brytyjskie Izby Lordów i Gmin. W ostatnim przypadku rząd podjął decyzję o utworzeniu czytelni, jednak pomysł ten nie został jeszcze wdrożony.

Zaledwie dziewięć z 34 parlamentów/izb, które udzieliły odpowiedzi, poinformowało, że czytelnie zostały utworzone na ich wniosek. W większości przypadków (28 respondentów) czytelnie zostały wprowadzone przez rządy. W przypadku szwedzkiego Riksdagu oraz litewskiego Seimasu z inicjatywą wysłała ambasada USA. Chorwacki Sabor poinformował, że czytelnię utworzono w biurze Krajowej Rady Bezpieczeństwa, podczas gdy czeskie Poslanecká sněmovna i Senát wskazały, że czytelnia początkowo mieściła się w ambasadzie USA, a następnie przeniesiono ją do Ministerstwa Gospodarki i Handlu. Parlament Europejski założył czytelnię oraz powołał organy, dzięki którym ma on możliwość wykonywania swoich obowiązków w ramach wspólnej polityki handlowej (wyłącznych kompetencji unijnych).

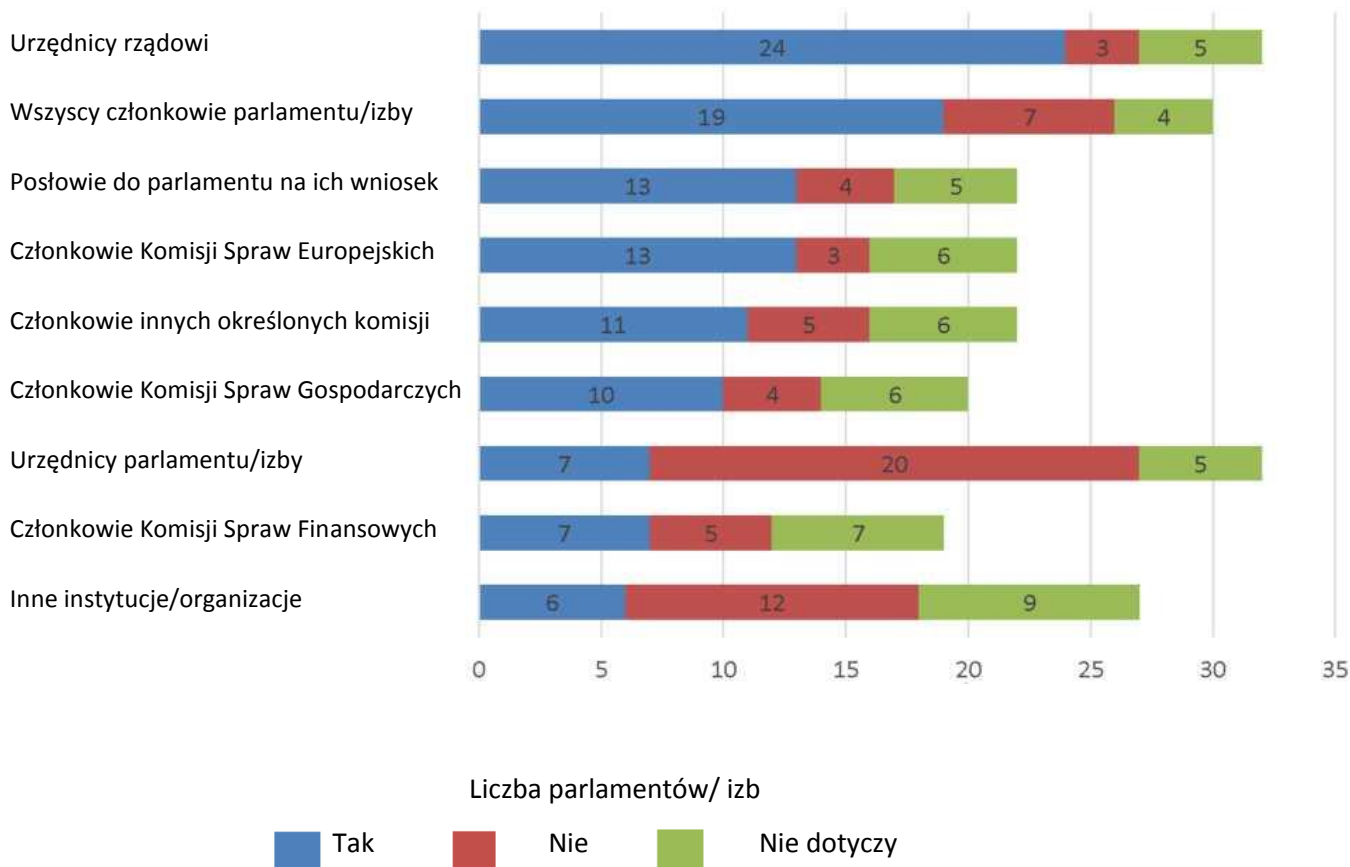
Jeżeli chodzi o dostęp do czytelni, 19 parlamentów/izb narodowych poinformowało, że dostęp do nich mają wszyscy parlamentarzyści. 13 respondentów wskazało, że dostęp mają członkowie komisji ds. UE, 11 respondentów wskazało członków komisji ds. gospodarczych, a 10 parlamentów/izb wymieniło członków innych komisji. M.in. litewski Seimas, belgijska Chambre des représentants, cypryjski Vouli ton Antiprosopon wskazały członków komisji spraw zagranicznych. 13 parlamentów/izb podało, że na żądanie wszyscy parlamentarzyści uzyskują dostęp. Urzędnicy siedmiu parlamentów/izb, które udzieliły odpowiedzi, mają dostęp do czytelni, podczas gdy w przypadku 20 respondentów nie przyznano im dostępu. Z odpowiedzi 24 parlamentów/izb wynika, że dostęp udzielono urzędnikom rządowym. Sześciu respondentów zwróciło uwagę, że dostęp został przyznany innym instytucjom/organizacjom. Odpowiedź Poslaneckiej sněmovny i Senátu Czech wymieniała wszystkich urzędników administracji publicznej i parlamentarzystów zajmujących się sprawami gospodarczymi. Chorwacki Sabor poinformował, że dostępu udzielono pracownikom służby cywilnej posiadającym poświadczenie bezpieczeństwa osobowego, oraz że, zgodnie z chorwacką ustawą o dostępie do

⁴ Szczegółowe odpowiedzi parlamentów/izb, w tym informacje dotyczące wszystkich konkretnych uchwał dostępne są w załączniku do 26. półrocznego sprawozdania COSAC na stronie internetowej COSAC.

informacji, dostęp jest automatycznie przyznawany parlamentarzystom, jeśli wnioskuje o to w ramach wykonywania swoich obowiązków parlamentarnych. Parlament Europejski wskazał, że poza wszystkimi członkami i urzędnikami Parlamentu Europejskiego, do czytelni miała dostęp ograniczona liczba pracowników grup politycznych. W przypadku greckiego Vouli ton Ellinon, każda grupa polityczna izby powołała jednego parlamentarzystę, który ma dostęp do czytelni. Dostęp ma również przedstawiciel (urzędnik) biura przewodniczącego. Wszystkie te osoby są członkami komisji specjalnej. Szwedzki Riksdag wskazał w swojej odpowiedzi, że czytelnia utworzona przy ambasadzie Stanów Zjednoczonych była dostępna dla urzędników szwedzkiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz urzędników określonych szwedzkich organów publicznych. Riksdag poinformował też, że szwedzkie Ministerstwo Spraw Zagranicznych zapytało Departament Stanu USA o możliwość korzystania z czytelni przez szwedzkich parlamentarzystów, jednak prośba ta została odrzucona. Choć Riksdag nie posiada czytelni, otrzymywał dokumenty związane z procesem negocjacji z Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Zgodnie z udzieloną odpowiedzią, dokumenty te nie zawierały tekstów skonsolidowanych. Dokumenty związane z procesem negocjacji były dostępne do wglądu dla członków Riksdagu w czytelni w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

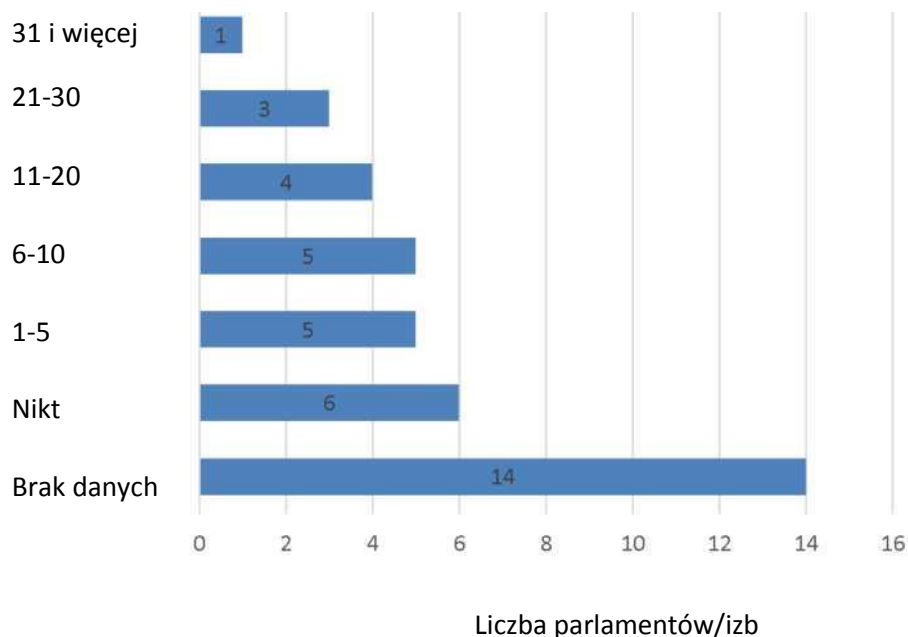
Belgijski Sénat poinformował, że Ministerstwo Spraw Zagranicznych ograniczyło dostęp do czytelni do członków organów, które miałyby ratyfikować porozumienie TTIP, tj. Chambre des Représentants oraz poszczególnych parlamentów wchodzących w skład federacji.

Pytanie: Kto może korzystać z czytelni TTIP?

Spośród 38 respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie dotyczące liczby parlamentarzystów, którzy odwiedzili czytelnię, 14 nie dysponowało takimi informacjami, a sześć parlamentów/izb wskazało, że czytelni nie odwiedził nikt. Tylko niemiecki Bundestag odpowiedział, że czytelnię odwiedziło ponad 31 parlamentarzystów.

Pytanie: Ilu członków Państwa parlamentu/izby skorzystało z czytelni?

Jeśli chodzi o częstotliwość wizyt w czytelni, 17 z 35 parlamentów/izb wskazało, że nie posiada takich danych, pięciu respondentów zadeklarowało, że parlamentarzyści odwiedzili czytelnię raz, 11 parlamentów/izb odpowiedziało, że wizyty składano od czasu do czasu, a trzech (luksemburska Chambre des Députés, niemiecki Bundestag oraz Parlament Europejski) poinformowało o regularnych wizytach.

Spośród parlamentów/izb, które udzieliły odpowiedzi, 13 z 35 uznało, że warunki czytelni TTIP były restrykcyjne, a cztery nie podzielały tego zdania. Ponad połowa (19) respondentów nie wyraziła opinii w tej kwestii.

Określając rodzaje ograniczeń dostrzeżonych przez parlamentarzystów 15 parlamentów/izb, które udzieliły odpowiedzi, wskazało następujące powody: brak możliwości wstępu do czytelni wraz z asystentami, ekspertami lub urzędnikami parlamentarnymi (dziewięciu respondentów), bariera językowa (dziewięciu respondentów), brak możliwości korzystania z Internetu (siedmiu respondentów), uregulowania dotyczące godzin dostępu/korzystania z dostępnych dokumentów (sześciu respondentów) oraz lokalizacja czytelni (trzech respondentów). Belgijska Chambre des représentants wyraziła ubolewanie, że tylko ograniczona liczba parlamentarzystów otrzymała dostęp do czytelni, a holenderska Tweede Kamer podkreśliła fakt, że żadna z informacji nie mogła zostać udostępniona na forum publicznym ani ekspertom niebędącym parlamentarzystami. Fińska Eduskunta nie sformułowała konkretnych skarg, lecz uznała zastosowane środki bezpieczeństwa za przesadne. W przypadku parlamentu austriackiego dodatkowe informacje odnosiły się do różnicy opinii w kwestii ograniczeń wśród poszczególnych grup politycznych. Grupa SP/VP uznała, że o ile utworzenie czytelni TTIP w państwach członkowskich (Austria jako jedna z pierwszych utworzyła czytelnię w Federalnym Ministerstwie Nauki, Badań i Gospodarki) zostało powszechnie uznane za istotne usprawnienie, to wielu parlamentarzystów nadal krytykowało dostęp do dokumentów negocjacyjnych, uznając go za niedostateczny, a formy dostępu do czytelni TTIP – za nadmiernie restrykcyjne. Ministerstwo podjęło kroki mające na celu ułatwienie dostępu – przykładowo ustalając bardziej elastyczne godziny otwarcia. Zieloni podkreślili, że taka czytelnia powinna zostać utworzona w budynku parlamentu.

Słowacka Národná rada wskazała, że warunki dostępu do dokumentów w czytelniach były restrykcyjne – parlamentarzystom nie mógł towarzyszyć ich specjalistyczny personel; nie mogli oni też dokonywać kopii tekstów do późniejszego użycia.

Fakt, że osobom korzystającym z czytelni nie mogli towarzyszyć asystenci ani urzędnicy parlamentarni, ani też wyznaczeni eksperci, oraz że nie można było w nich korzystać z Internetu został uznany za restrykcyjny przez grupę parlamentarną Postępowa Partia Ludu Pracującego – Lewica – Nowe Siły cypryjskiego Vouli ton Antiprosopon. Grupa podkreśliła również, że czytelnie TTIP powinny być dostępne dla wszystkich parlamentarzystów, ponieważ TTIP jest kwestią niosącą skutki dla innych komisji stałych izby, jak choćby komisje ds. zatrudnienia, rolnictwa i środowiska.

ROZDZIAŁ II: ROK 2016 – „ROK ZREALIZOWANYCH CELÓW” UNII ENERGETYCZNEJ

W nawiązaniu do 23. sprawozdania półrocznego COSAC, nad którym prace ukończono w maju 2015 r. podczas prezydencji łotewskiej, drugi rozdział 26. sprawozdania półrocznego COSAC w sprawie unii energetycznej skupia się na kilku wnioskach i przekazach informacyjnych, podkreślając opinie parlamentów/izb w kwestiach bezpieczeństwa energetycznego i efektywności energetycznej, jak również energii odnawialnej i innych powiązanych aspektów. Zawiera również analizę aktualnego poziomu współpracy pomiędzy parlamentami/izbami w tym zakresie.

Część A: STANOWISKO PARLAMENTÓW/IZB WOBEC DOKUMENTÓW KOMISJI EUROPEJSKIEJ

W olbrzymiej większości parlamentów/izb (32 z 39 respondentów) odbyła się debata na temat wniosku w sprawie rozporządzenia dotyczącego środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego⁵. Dziewięć spośród nich nawiązało dialog polityczny z Komisją Europejską.

Kilka parlamentów/izb spośród tych ostatnich zasygnalizowało naruszenie zasady pomocniczości i/lub proporcjonalności. Na przykład bułgarskie Narodno sabranie uznało wniosek za niezgodny zarówno z zasadą pomocniczości, jak i z zasadą proporcjonalności i wyraziło zaniepokojenie kosztami finansowymi związanymi z budową nowej infrastruktury, dodając, że prawo Komisji Europejskiej do wszczęcia postępowania o naruszenie przeciwko państwu członkowskiemu w przypadku niewywiązania się spółki z sektora gazu ziemnego z obowiązku notyfikacji stanowi środek wykraczający poza obszar konieczny do uzyskania pożądanego celu. Estoński Riigikogu wyraził to samo odczucie, podkreślając, że państwa członkowskie powinny zachować elastyczność w kwestii konkretnej struktury i treści umów międzyrządowych.

Austriacki Bundesrat argumentował, że wniosek powinien zostać odrzucony na podstawie zasady pomocniczości, gdyż skład „regionów” wymienionych w dokumencie narusza suwerenność państw członkowskich.

Włoska Camera dei deputati wskazała, że przy definiowaniu regionów należy uwzględniać zarówno obecną sytuację w zakresie infrastruktury, jak i projekty będące w toku realizacji w kontekście przepisów dotyczących sieci TEN-E, a także połączenia międzysystemowe przebiegające przez państwa pozaunijne (takie jak Szwajcaria).

Niemiecki Bundesrat uznał obowiązek ujawniania umów handlowych za zbyt daleko idący i mogący prowadzić do zakłócenia konkurencji.

⁵ Wniosek w sprawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 994/2010 (COM (2016) 52).

Niektóre parlamenty/izby, takie, jak portugalska Assembleia da República i szwedzki Riksdag, jasno wyraziły pogląd, że wniosek nie narusza zasady pomocniczości.

Prawie tyle samo parlamentów/izb (29 spośród 39 respondentów) odbyło debaty nad wnioskiem dotyczącym decyzji w sprawie ustanowienia mechanizmu wymiany informacji w odniesieniu do umów międzyrządowych i niewiążących instrumentów pomiędzy państwami członkowskimi a państwami trzecimi związanych z obszarem energetycznym⁶, przy czym siedem parlamentów/izb nawiązało dialog polityczny z Komisją Europejską.

Czeski Senát zaapelował o przeanalizowanie proporcjonalności proponowanego mechanizmu wymiany informacji z uwzględnieniem realnych możliwości negocjacyjnych państw członkowskich.

Maltańska Kamra tad-Deputati nie zgodziła się co do konieczności weryfikacji kompatybilności przez Komisję *ex ante*, odnotowując, że w przypadku niezgodności z prawem UE istnieją już wdrożone mechanizmy, które mogą być stosowane, zgodnie z zapisami Traktatów.

Francuski Sénat wyraził podobną opinię, stwierdzając, że weryfikacja *ex ante* narusza kompetencje państw członkowskich.

Fińska Eduskunta argumentowała, że proponowane zobowiązanie rządów do powiadamiania Komisji o międzynarodowych umowach zawartych w tym sektorze jest niezgodne z przewidzianym w Traktacie podziałem na kompetencje państw członkowskich/UE. Jest to pogląd podzielany również przez austriacki Bundesrat.

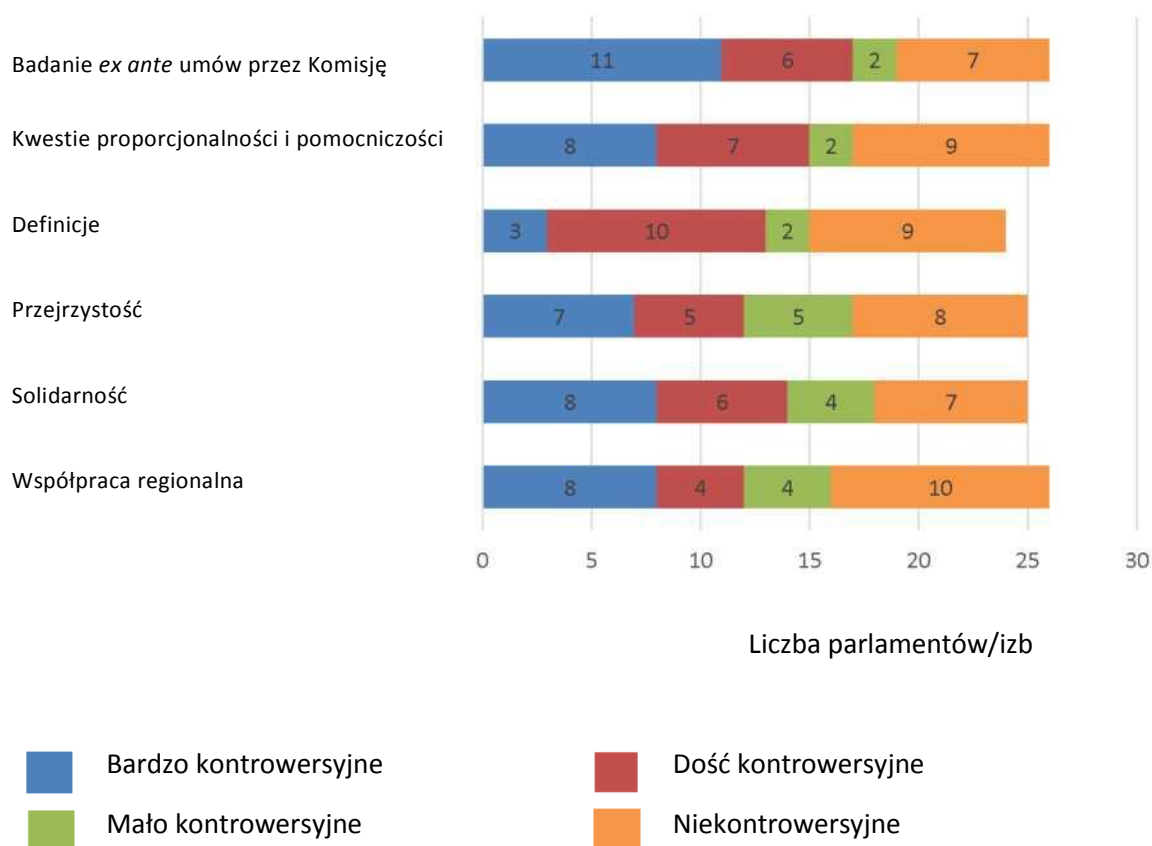
Niektóre parlamenty/izby, np. rumuński Senat, wyraziły ponownie poparcie dla wniosku, uznając, że jest on w pełni zgodny z zasadą pomocniczości i proporcjonalności.

Odpowiadając na pytanie o najbardziej kontrowersyjne elementy „pakietu zimowego” Komisji Europejskiej dotyczącego bezpieczeństwa energetycznego, parlamenty/izby wyraziły mieszane odczucia. Prawie połowa z nich uznała badanie umów przez Komisję *ex ante* za bardzo kontrowersyjne, a kolejne sześć parlamentów/izb uznało je za dość kontrowersyjne.

Inne elementy nasuwające najwięcej wątpliwości parlamentom/izbom to kwestie „solidarności” oraz „proporcjonalności i pomocniczości”. Parlamenty/izby były dość podzielone w kwestii „współpracy regionalnej”. „Definicje” stanowiły element budzący najmniej wątpliwości: tylko trzy parlamenty/izby uznały je za bardzo kontrowersyjne.

⁶ Wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia mechanizmu wymiany informacji w odniesieniu do umów międzyrządowych i niewiążących instrumentów między państwami członkowskimi a państwami trzecimi związanych z obszarem energetycznym i uchylającej decyzję nr 994/2012/UE (COM (2016) 53).

Pytanie: Które elementy tzw. „pakietu zimowego” Komisji Europejskiej dotyczącego bezpieczeństwa energetycznego Państwa parlament/izba uznał/uznała za najbardziej kontrowersyjne?

Na pytanie czy komunikat w sprawie strategii UE dotyczącej skroplonego gazu ziemnego i magazynowania gazu⁷ został poddany debacie, większość respondentów (22 parlamenty/izby) odpowiedziało twierdząco. Jednakże w 17 spośród 39 parlamentów/izb nie odbyła się jeszcze debata na temat tego komunikatu. Cztery parlamenty/izby zamierzały nawiązać dialog polityczny z Komisją Europejską. Na przykład włoska Camera dei deputati podkreśliła, że nie należy zabraniać państwom członkowskim podejmowania prewencyjnych środków nierynkowych, takich jak tworzenie zapasów strategicznych w celu uzupełniania braków lub niedoborów dostaw spoza UE lub radzenia sobie ze skutkami wyjątkowych warunków klimatycznych.

Większość parlamentów/izb (21 spośród 39 respondentów) również odbyła debatę na temat komunikatu przedstawiającego strategię UE w zakresie ogrzewania i chłodzenia⁸, aczkolwiek mniej niż połowa respondentów (18 z 39) nie uczyniła tego. Spośród pozostałych parlamentów/izb tylko trzy zamierzały nawiązać dialog polityczny z Komisją Europejską. Z tych ostatnich czeski Senát odnotował, że odnośne sektory muszą być regulowane wyłącznie na poziomie krajowym ze względu na odmienną sytuację w poszczególnych państwach członkowskich. Z drugiej strony włoska Camera dei deputati wyraziła kilka sugestii, zauważając m.in. istotność zajęcia się sytuacją konsumentów, których dochody

⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie strategii UE dotyczącej skroplonego gazu ziemnego i magazynowania gazu (COM (2016) 49).

⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Strategia UE w zakresie ogrzewania i chłodzenia (COM (2016) 51).

nie pokrywają kosztów związanych z instalacją nowych urządzeń. Parlament Europejski przyjął przeciwną optykę, zwracając uwagę na zwiększanie świadomości konsumentów w sprawie zainstalowanych u nich systemów ogrzewania, często charakteryzujących się niską sprawnością energetyczną. Rumuńska Camera Deputaților zaproponowała wykorzystywanie przez Komisję Europejską jej instrumentów finansowych, takich jak dotacje, do wspierania MŚP dążących do poprawy swojej efektywności energetycznej.

Olbrzymia większość parlamentów/izb nie wydała żadnej uaktualnionej opinii ani dokumentu na temat bezpieczeństwa energetycznego bądź efektywności energetycznej od czasu sporządzenia 23. sprawozdania półrocznego COSAC podczas łotewskiej prezydencji. Tylko dziesięć spośród 38 parlamentów/izb, które udzieliły odpowiedzi, wydało uaktualnioną opinię bądź dokument w sprawie bezpieczeństwa energetycznego, a dziewięć parlamentów/izb (spośród 39 respondentów) wydało uaktualnioną opinię bądź dokument w sprawie efektywności energetycznej.

W kwestii bezpieczeństwa energetycznego słowacka Narodna rada zaapelowała o sprawną współpracę regionalną oraz o zwiększenie przejrzystości. W kwestii efektywności energetycznej czeski Senát uznał za dyskusyjny fakt, że wniosek w sprawie rozporządzenia miałby dopuszczać zachęty jedynie w przypadku produktów z najwyższej klasy efektywności energetycznej, wykluczając produkty z niższych klas, które mogą mimo wszystko przyczynić się do zwiększenia efektywności energetycznej i w związku z tym zaproponował, aby takie zachęty miały również zastosowanie to tych ostatnich.

Olbrzymia większość parlamentów/izb nie rozpoczęła dyskusji na temat przeglądu dyrektyw w sprawie efektywności energetycznej oraz w sprawie charakterystyki energetycznej budynków. Spośród 39 respondentów tylko trzy parlamenty/izby odbyły taką dyskusję, chociaż trzynastcie parlamentów/izb wskazało zamiar jej przeprowadzenia.

Prawie połowa respondentów (19 z 37) nie wyraziła żadnej opinii w odpowiedzi na pytanie na ile skutecznie obowiązująca dyrektywa w sprawie energii odnawialnej przyczyniła się do rozwoju przemysłu energii ze źródeł odnawialnych oraz poprawy konkurencyjności UE w sektorze energetycznym. Z pozostałej liczby większość (10 parlamentów/izb) uznała dyrektywę za dosyć skuteczną. W opinii czterech parlamentów/izb dyrektywa była bardzo skuteczna, a w opinii takiej samej liczby respondentów była ona dosyć nieskuteczna.

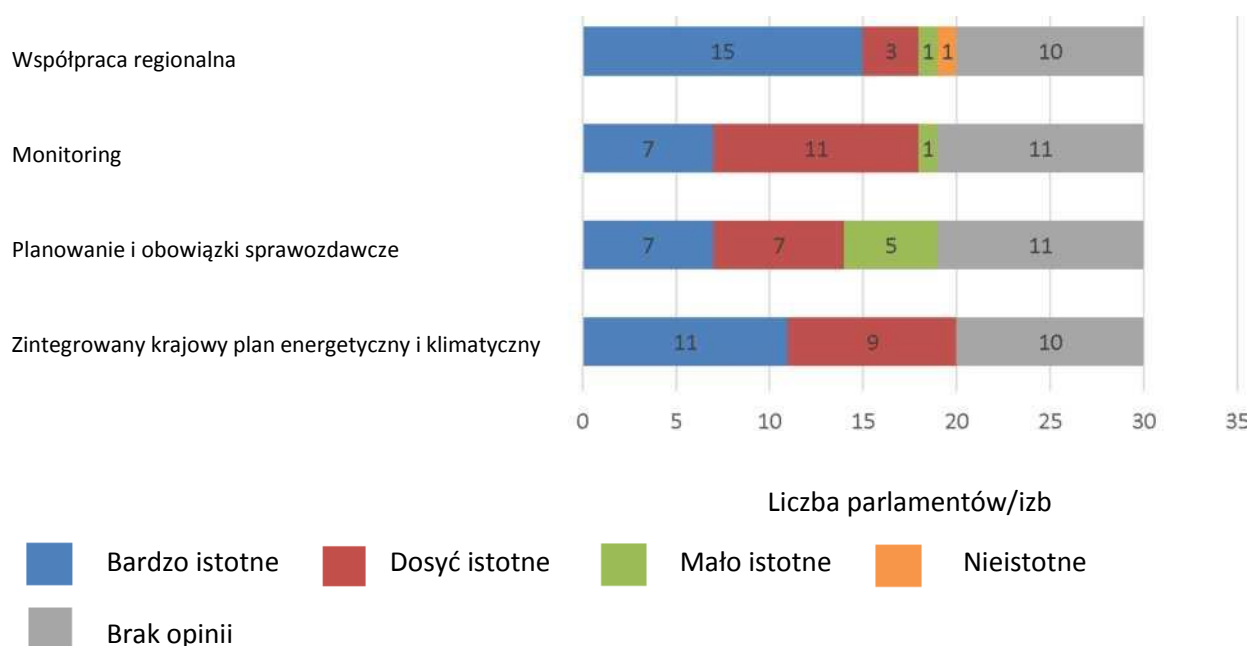
Część B: WYBRANE ASPEKTY UNII ENERGETYCZNEJ Z PUNKTU WIDZENIA PARLAMENTÓW/IZB

Formy zarządzania unią energetyczną

Opinie parlamentów/izb w kwestii najlepszych form zarządzania unią energetyczną zapewniających osiągnięcie unijnych celów w zakresie odnawialnych źródeł energii (celów wiążących na poziomie UE) oraz efektywności energetycznej (celów wskaźnikowych na poziomie UE) były podzielone⁹. Połowa respondentów (15 na 30) uznała współpracę regionalną za bardzo istotną, przy czym zintegrowane krajowe plany energetyczne i klimatyczne zostały również uznane za bardzo istotne przez ponad jedną trzecią respondentów.

⁹ Proszę zwrócić uwagę na różnice poglądów w udzielonej odpowiedzi pomiędzy poszczególnymi ugrupowaniami politycznymi dotyczące pytań 9-11 kwestionariusza COSAC w austriackim Nationalrat i Bundesrat w załączniku do 26. sprawozdania półrocznego COSAC dostępnym na stronie internetowej COSAC.

Pytanie: Które formy zarządzania unią energetyczną zdaniem Państwa parlamentu/izby najlepiej zapewnią osiągnięcie unijnych celów w zakresie energii odnawialnej (celów wiążących na poziomie UE) oraz efektywności energetycznej (celów wskaźnikowych na poziomie UE)?

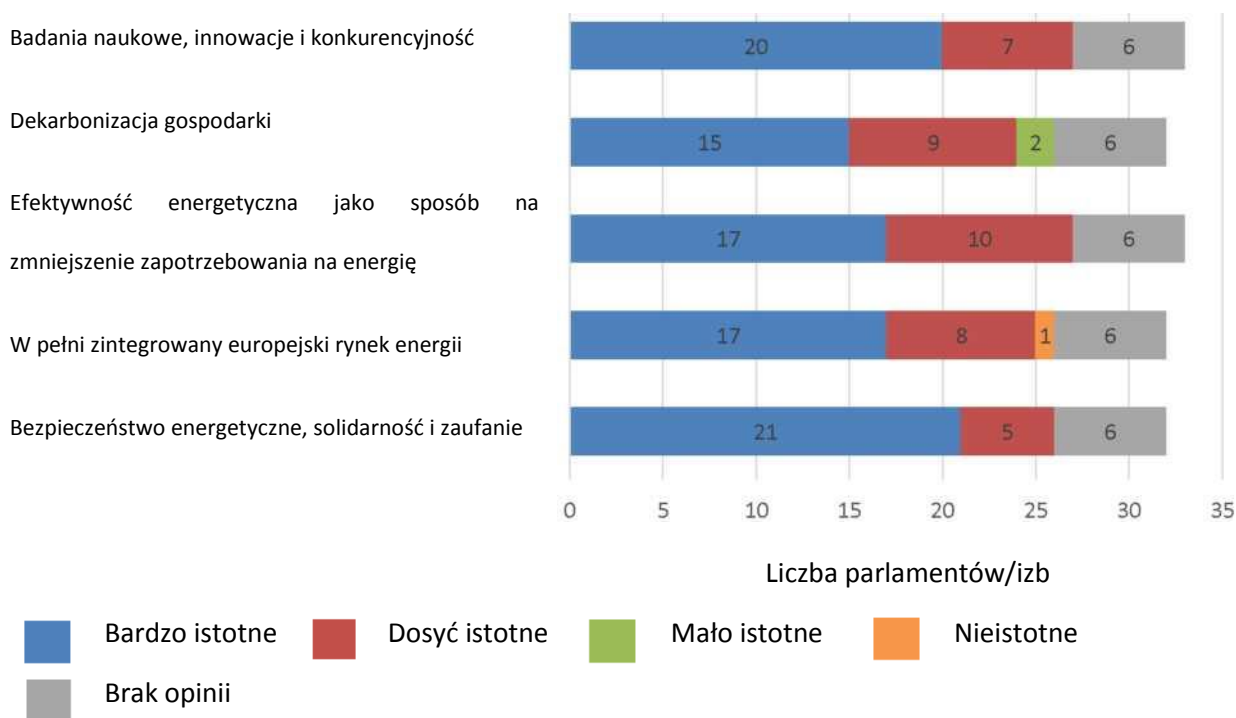
Inne elementy wymienione przez parlamenty/izby to: uznane za bardzo istotne – prawidłowe wdrożenie systemu handlu emisjami, inwestycje w technologie niskoemisyjne i solidarność wśród państw członkowskich UE (słowacka Narodna rada) oraz, uznane za dosyć istotne – zasady regulacji rynku stymulujące przejście w kierunku energii i systemów produkcyjnych związanych z niską emisją gazów cieplarnianych (włoskie Senato della Repubblica), a także okresowe monitorowanie osiągniętych postępów (rumuński Senat).

Środki podjęte w celu zwiększenia elastyczności systemu energetycznego w zakresie odnawialnych źródeł energii oraz plany przewidujące połączenie i integrację rynków energii elektrycznej, działania regionalne mające na celu bilansowanie energii i tworzenie rezerw oraz wyliczenia wystarczalności systemu w kontekście odnawialnych źródeł energii (odpowiednio 15 z 32 i 12 z 32 respondentów) zostały uznane przez parlamenty/izby za bardzo istotne elementy (zawarte w krajowych planach energetycznych i klimatycznych w zakresie energii odnawialnej państw członkowskich) dla realizacji celu na poziomie przynajmniej 27% w 2030 roku. Przegląd planów i strategii w zakresie energii odnawialnej do roku 2050, w celu upewnienia się, że strategie do 2030 r. zmierzają w stronę osiągnięcia celów wyznaczonych na rok 2050, został uznany za dosyć istotny przez niemal jedną trzecią respondentów (11 z 32).

Istotne aspekty unii energetycznej i ściślejsza współpraca pomiędzy parlamentami UE

Ponad połowa respondentów uznała bezpieczeństwo energetyczne, solidarność i zaufanie, a także badania naukowe, innowacje oraz konkurencyjność za bardzo istotne aspekty unii energetycznej.

Pytanie: Które aspekty unii energetycznej są zdaniem Państwa parlamentu/izby najważniejsze?

Większość parlamentów/izb, które udzieliły odpowiedzi (26 z 35), nie podjęła żadnych działań mających na celu wspieranie idei ściślejszej współpracy między parlamentami/izbami państw członkowskich UE w zakresie któregośkolwiek z pięciu aspektów unii energetycznej.

Parlamenty/izby, które udzieliły informacji na temat podjętych przez siebie działań, wymienili, między innymi, debaty i spotkania, których były uczestnikami i/lub organizatorami.

Bułgarskie Narodno sabranie wymieniło swój aktywny udział we wszystkich debatach dotyczących bezpieczeństwa energetycznego i stabilności energetycznej w regionie oraz w Europie. Czeski Senát wymienił spotkanie komisji ds. UE państw Grupy Wyszehradzkiej w Pradze w 2015 r., której gospodarzem był sam Sénat, oraz jego konkluzje, a węgierskie Országgyűlés wymieniło oprócz tego powiązane spotkanie, które odbyło się w Warszawie 1 lutego 2016 roku. Słowacka Narodna rada wymieniła dwa spotkania planowane podczas słowackiej prezydencji w Radzie UE, których kluczowym tematem ma być unia energetyczna – LVI posiedzenie plenarne COSAC (13 - 15 listopada 2016 r.) oraz spotkanie przewodniczących komisji ds. gospodarczych dotyczące unii energetycznej (1 - 2 grudnia 2016). Francuskie Assemblée nationale zorganizowało spotkanie w formacie trójkąta Weimarskiego, na którym dyskutowano wspólnie z polskimi i niemieckimi partnerami nad narodowymi strategiami dotyczącymi koszyka energetycznego oraz wysiłkami koniecznymi do osiągnięcia celów związanych z unią energetyczną. Francuski Sénat wymienił spotkania z włoskim Senato della Repubblica oraz z niemieckim Bundesratem. Holenderska Tweede Kamer wymieniła organizację konferencji międzyparlamentarnej dotyczącej unii energetycznej podczas holenderskiej prezydencji Rady UE. Parlament Europejski oświadczył, że podjął kroki w zakresie wszystkich aspektów, i że Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (ITRE) pozostaje otwarta na każdy dwustronny i wielostronny dialog z parlamentami narodowymi, podając za przykład dotyczące unii energetycznej spotkanie z odpowiednią komisją Senatu rumuńskiego, zorganizowane na wiosnę 2016 roku.

Ponadto komisje izb irlandzkiego Oireachtasu ogólnie wspierają współpracę pomiędzy parlamentami państw członkowskich UE, a litewski Seimas poparł wszystkie pięć aspektów unii energetycznej. Za najbardziej istotne litewski Seimas uznał aspekty bezpieczeństwa energetycznego, solidarności i

zaufania (wdrożone poprzez plan działań w zakresie połączeń międzysystemowych na rynku energii państw bałtyckich (BEMIP)) oraz aspekt w pełni zintegrowanego europejskiego rynku energetycznego (wdrożonego poprzez BEMIP oraz poprzez proces negocjacji z państwami BRELL (Białoruś, Rosja, Estonia, Łotwa i Litwa) w sprawie synchronizacji systemu energii elektrycznej państw bałtyckich z sieciami Europy kontynentalnej). Rumuńska Camera Deputaților wymieniła następujące aspekty: bezpieczeństwo energetyczne, solidarność i zaufanie, efektywność energetyczną sprzyjającą zmniejszeniu zapotrzebowania; badania naukowe, innowacje i konkurencyjność, nacisk na działania na rzecz dywersyfikacji dostaw, współpracę dotyczącą bezpieczeństwa dostaw, zapewnienie dostatecznej przejrzystości umów handlowych na dostawy gazu, nadawanie prawa do wyboru dostawcy, zwiększanie efektywności energetycznej budynków, zmniejszanie emisji dwutlenku węgla w sektorze transportu oraz dostosowanie rynków i sieci energetycznych do odnawialnych źródeł energii.

Francuski Sénat przyjął ustawę dotyczącą transformacji energetycznej wprowadzającą środki sprzyjające energii odnawialnej.

Niektóre parlamenty/izby, które nie podjęły działań w żadnym z aspektów unii energetycznej stwierdziły jednak, że będą popierały pewne aspekty i działania. Czeska Poslanecká sněmovna wymieniła solidarność, współpracę regionalną, wymianę informacji; grecki Vouli ton Ellinon ma zamiar udzielić znaczącego poparcia dla działań idących w kierunku zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego, dywersyfikacji tras i źródeł dostaw, promocji energii odnawialnej i zmniejszania zapotrzebowania na energię; cypryjski Vouli ton Antiprosopon poprze aspekty 1 i 5; a polski Sejm podkreślił, że priorytetem dla Polski jest bezpieczeństwo dostaw oraz zmniejszenie uzależnienia od dostaw gazu ziemnego.

Jeżeli chodzi o wybrane aspekty i wymiary unii energetycznej, szwedzki Riksdag stwierdził, że nie dokonał oceny istotności proponowanych środków, lecz podał informację, że ogólne priorytety można znaleźć w zapisach narad rządu z komisją ds. przemysłu i handlu. Komisja ds. przemysłu i handlu poparła stanowisko rządu szwedzkiego popierające konkluzje dotyczące systemu zarządzania unią energetyczną, w tym cele na 2030 r. Szwedzki Riksdag podał również, że rząd szwedzki konsultował się kilkakrotnie w sprawie unii energetycznej z Komisją ds. UE w okresie poprzedzającym spotkanie zarówno Rady, jak i Rady Europejskiej.

ROZDZIAŁ III: WZMOCNIENIE ROLI PARLAMENTÓW NARODOWYCH

W rozdziale III dotyczącym wzmocnienia roli parlamentów narodowych omówiono kwestię funkcjonowania w praktyce działań na rzecz wzmocnienia roli parlamentów narodowych podejmowanych w kontekście zobowiązania Komisji Junckera do „stworzenia nowego partnerstwa z parlamentami narodowymi”, a także ocenę tych działań przedstawioną przez parlamenty/izby. W rozdziale tym przedstawiono także stanowiska parlamentów/izb w sprawie terminu udzielania przez Komisję Europejską odpowiedzi na uzasadnione opinie przedłożone przez narodowe parlamenty/izby, jak również stanowiska parlamentów/izb w sprawie jakości i spójności odpowiedzi Komisji.

Ponadto, w ramach zachęty do wymiany praktyk w tym obszarze, w niniejszym rozdziale przedstawiono metody stosowane przez parlamenty narodowe w celu przekazywania odbiorcom, w tym zarówno społecznościom zawodowym, jak i opinii publicznej, informacji o działaniach związanych z UE.

Część A: RELACJE/KOMUNIKACJA Z KOMISJĄ EUROPEJSKĄ

Wizyty Komisji Europejskiej

Większość parlamentów/izb wskazała, że liczba wizyt komisarzy w parlamentach/izbach wzrosła znacznie (11 z 39) lub nieznacznie (16 z 39) w obecnej kadencji Komisji Europejskiej. Według 17 z 37 parlamentów/izb liczba wizyt urzędników (dyrektorów, dyrektorów generalnych) Komisji Europejskiej wzrosła nieznacznie, a w 16 z 39 parlamentów/izb nie odnotowano żadnej zmiany w liczbie wizyt.

Mniejsze zmiany zaobserwowano w liczbie wizyt parlamentarzystów lub urzędników parlamentów/izb w Komisji Europejskiej. W obecnej kadencji Komisji łącznie dziewięć z 38 parlamentów/izb odnotowało nieznacznie wyższą liczbę wizyt delegacji parlamentarnych w Komisji, a osiem z 38 parlamentów/izb zgłosiło, że liczba wizyt urzędników parlamentów/izb w Komisji Europejskiej nieznacznie wzrosła. Z informacji przedstawionych przez szwedzki Riksdag wynika, że choć liczba wizyt w Brukseli wzrosła, zmiany tej nie należy wiązać z obecną kadencją Komisji Europejskiej, lecz z faktem, że wyższa liczba wizyt ma zazwyczaj miejsce w roku następującym po szwedzkich wyborach parlamentarnych.

W celu poprawy relacji z Komisją Europejską w zakresie wizyt organizowanych zarówno w swoich państwach członkowskich, jak i w Komisji Europejskiej, austriacki Nationalrat¹⁰, szwedzki Riksdag, rumuńska Camera Deputaţilor, brytyjska Izba Lordów i polski Sejm zarekomendowały stosowanie dobrego planowania i współpracy w zakresie uzgadniania dat wizyt Komisji Europejskiej, przy czym stwierdzono, że terminy wizyt powinny uwzględniać harmonogram prac parlamentarnych. Maltańska Kamra tad-Deputati zaproponowała korzystanie z wideokonferencji w celu zwiększenia liczby spotkań między parlamentami narodowymi i Komisją Europejską.

W kwestii liczby i częstotliwości wizyt litewski Seimas i austriacki Nationalrat¹¹ zaproponowały regularne wizyty przedstawicieli Komisji Europejskiej, jako że przyczyniłyby się one do bardziej intensywnego i odczuwalnego międzyinstytucjonalnego dialogu politycznego. Włoski Senato della Repubblica zgłosił propozycję, by każdy komisarz w czasie swojej kadencji odbył przynajmniej jedną wizytę. Estoński Riigikogu dodał, że do programu wizyt komisarzy w państwach członkowskich należy zawsze włączać spotkanie w parlamencie danego państwa członkowskiego, a same parlamenty powinny również bezpośrednio zapraszać komisarzy.

W odniesieniu do tematów i kwestii omawianych podczas wizyt węgierski Országgyűlés, cypryjski Vouli ton Antiprosopon i łotewska Saeima zasugerowały, aby wizyty służyły omawianiu ściśle określonych kwestii będących przedmiotem zainteresowania i tematów o charakterze merytorycznym. Łotewska Saeima podkreśliła, że podczas rozmów prowadzonych podczas takich wizyt od komisarzy UE oczekuje się otwartości, aktualnych informacji i wiedzy.

Belgijska Chambre des représentants wyraziła pogląd, że Komisja Europejska powinna przedstawiać swoje polityki parlamentom narodowym, podobnie jak przedstawia je Radzie, tzn. w drodze spotkania z wyspecjalizowanymi parlamentarzystami lub przedstawicielami parlamentów narodowych. Węgierski Országgyűlés zaproponował organizowanie przez Komisję Europejską regularnych seminariów tematycznych i wizyt studyjnych przeznaczonych dla parlamentarzystów i urzędników, jako że takie formy współpracy przyczyniłyby się do wzmocnienia dwustronnych relacji instytucjonalnych i wyznaczyły ramy dla bezpośredniej wymiany poglądów.

¹⁰ Odpowiedź przekazana przez SP/VO w austriackim Nationalrat.

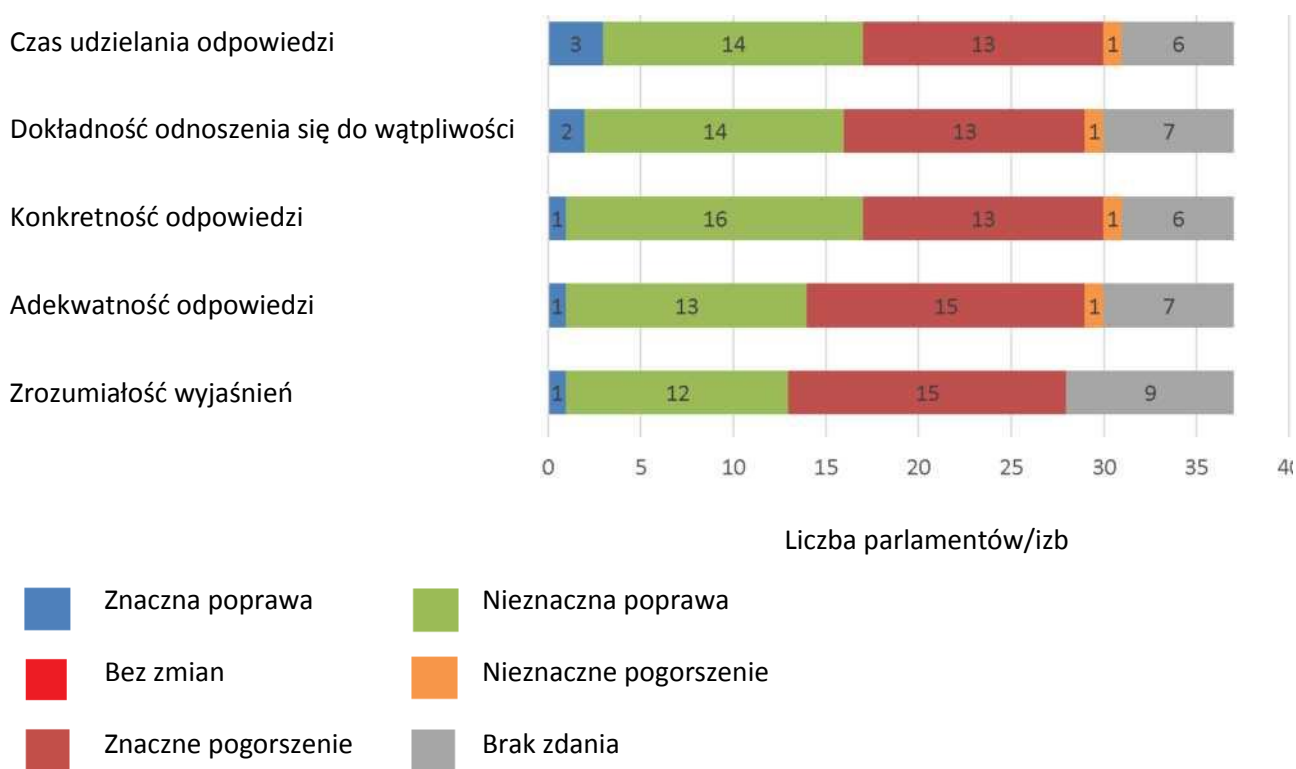
¹¹ Odpowiedź przekazana przez SP/VO w austriackim Nationalrat.

Zmiany w trybie udzielania przez obecną Komisję Europejską odpowiedzi na uzasadnione opinie wydawane przez parlamenty narodowe

W opinii większości parlamentów/izb w udzielaniu przez Komisję Europejską odpowiedzi na uzasadnione opinie wydawane przez parlamenty narodowe nastąpiła „nieznaczna poprawa” lub proces ten przebiega „bez zmian”.

Respondenci wskazywali, że nieznaczna poprawa nastąpiła przede wszystkim w konkretności odpowiedzi, czasie udzielania odpowiedzi i dokładności odnoszenia się do zgłoszonych wątpliwości. Niemal identyczna liczba respondentów wyraziła opinię, że zrozumiałość wyjaśnień i adekwatność odpowiedzi nie uległa zmianie¹².

Pytanie: Jak zmieniły się, na podstawie doświadczenia Państwa parlamentu/izby, następujące aspekty odpowiedzi obecnej Komisji Europejskiej (od 2014 r.) na uzasadnione opinie wydawane przez parlamenty narodowe?

Komunikacja i wymiana informacji z Komisją Europejską

Większość parlamentów/izb (27 z 39) uznała, że w obszarze komunikacji i wymiany informacji z Komisją Europejską istnieją możliwości poprawy, 10 respondentów nie miało w tej kwestii zdania, a tylko dwóch respondentów wyraziło opinię, że nie ma konieczności wprowadzania ulepszeń.

W odniesieniu do ulepszeń po stronie Komisji Europejskiej wiele parlamentów/izb podkreśliło, że Komisja Europejska powinna zwracać większą uwagę na wątpliwości wyrażane przez parlamenty w

¹² Proszę zwrócić uwagę na różnice poglądów w udzielonej odpowiedzi pomiędzy poszczególnymi ugrupowaniami politycznymi dotyczące pytań 3 i 4 kwestionariusza COSAC w austriackim Nationalrat i Bundesrat przedstawione w załączniku do 26. sprawozdania półrocznego COSAC, dostępnym na stronie internetowej COSAC.

złożonych oświadczeniach lub uzasadnionych opiniach (np. bułgarskie Narodno sabranie, łotewska Saeima) i odnosić się do wszystkich poruszonych kwestii (rumuńska Camera Deputaților); że odpowiedź Komisji była bardzo ogólna (czeski Senát); że Komisja powinna odnosić się do poruszonych kwestii i w bardziej klarowny sposób przedstawiać swoje stanowisko (brytyjska Izba Gmin), że Komisja powinna zintensyfikować starania na rzecz uwzględniania zastrzeżeń parlamentów narodowych, zwłaszcza poprzez poważniejsze branie pod uwagę możliwości zmiany swoich propozycji na podstawie opinii parlamentów (holenderska Tweede Kamer); że wszystkim wnioskom muszą towarzyszyć lepsze uzasadnienia, w szczególności w odniesieniu do stosowania zasady pomocniczości (szwedzki Riksdag); że odpowiedzi Komisji powinny ściślej odnosić się do poruszonych kwestii (polski Senat); że pomocnym byłoby, gdyby odpowiedzi odzwierciedlały rolę, jaką parlamenty narodowe mogłyby odgrywać w kształtowaniu polityki na szczeblu unijnym (brytyjska Izba Gmin). Ponadto wyrażono poparcie dla stwierdzenia, że w przypadku kontroli przestrzegania zasady pomocniczości – zwłaszcza jeśli osiągnięto próg w ramach procedury „żółtej kartki” – Komisja Europejska powinna poddać analizie zastrzeżenia zgłoszone przez znaczną liczbę parlamentów narodowych ze wszystkich punktów widzenia (węgierski Országgyűlés).

Bardziej szczegółowe propozycje przedłożył polski Sejm. W odniesieniu do opinii parlamentów narodowych i odpowiedzi Komisji zaproponowano przekształcenie istniejącego rejestru/zbioru w bazę danych wyposażoną w następujące funkcje wyszukiwania: wyszukiwanie wg rodzaju dokumentu, wg nazwy parlamentu/izby i daty (przyjęcia lub przekazania dokumentu przez parlament/izbę), rozróżnienie między uzasadnionymi opiniami i opiniami przekazanymi w ramach dialogu politycznego, zastosowanie wyraźnego podziału między dokumentami wydanymi przez różne izby parlamentów dwuizbowych (na liście wyników nie ma takiego rozróżnienia), podanie informacji o autorze tłumaczenia dokumentów oraz weryfikacja zgodności odnośników. W odniesieniu do kontroli przestrzegania zasady pomocniczości zaproponowano następujące działania: określanie terminów zakończenia kontroli, umieszczanie na stronie internetowej informacji o osiągnięciu progu „żółtej/pomarańczowej” kartki i dalszych etapach procedury oraz informowanie parlamentów o tym, jak (i gdzie) mogą interweniować – w przypadkach, gdy unijnemu projektowi aktu ustawodawczego nie towarzyszy *lettre de saisine*.

Parlamenty/izby przedstawiły swoje uwagi na temat czasu udzielania przez Komisję Europejską odpowiedzi na uzasadnione opinie przekazane Komisji Europejskiej. Estoński Riigikogu stwierdził, że należy wyznaczać konkretne terminy udzielania odpowiedzi przez Komisję Europejską, oraz że komisarze powinni kierować do parlamentów bezpośrednie zapytania dotyczące możliwego terminu i powodu spotkania, a następnie oferować możliwość wizyty w Brukseli. Belgijski Sénat stwierdził, że Komisja powinna udzielać odpowiedzi tak szybko, jak to możliwe.

W kwestii komunikacji z Komisją Europejską wyrażono poparcie dla postulatu zwiększenia liczby sformalizowanych kanałów i forów komunikacji między Komisją a parlamentami oraz wzmocnienia i udoskonalenia współpracy międzyparlamentarnej, która powinna obejmować współpracę z przedstawicielami Komisji (bułgarskie Narodno sabranie). Ponadto zagugerowano, że przydatne byłoby wdrożenie systemu bezpośredniego i regularnego dialogu, w szczególności na etapie opracowywania koncepcji i planowania najważniejszych unijnych inicjatyw, co pozwoliłoby na uniknięcie różnic w stanowiskach na późniejszych etapach. W tym celu zaproponowano korzystanie z narzędzi informatycznych obok organizowania regularnych spotkań (portugalska Assembleia da República). Ponadto wskazano, że nowy system wymiany informacji Komisji Europejskiej stosowany w celu przekazywania danych o wnioskach UE nie jest zbyt przyjazny dla użytkownika (holenderska Eerste Kamer). Dialog między parlamentami narodowymi i Komisją Europejską powinien przyjąć postać bardziej konkretnej współpracy opartej na wzajemności. Komisja Europejska powinna podjąć wszelkie

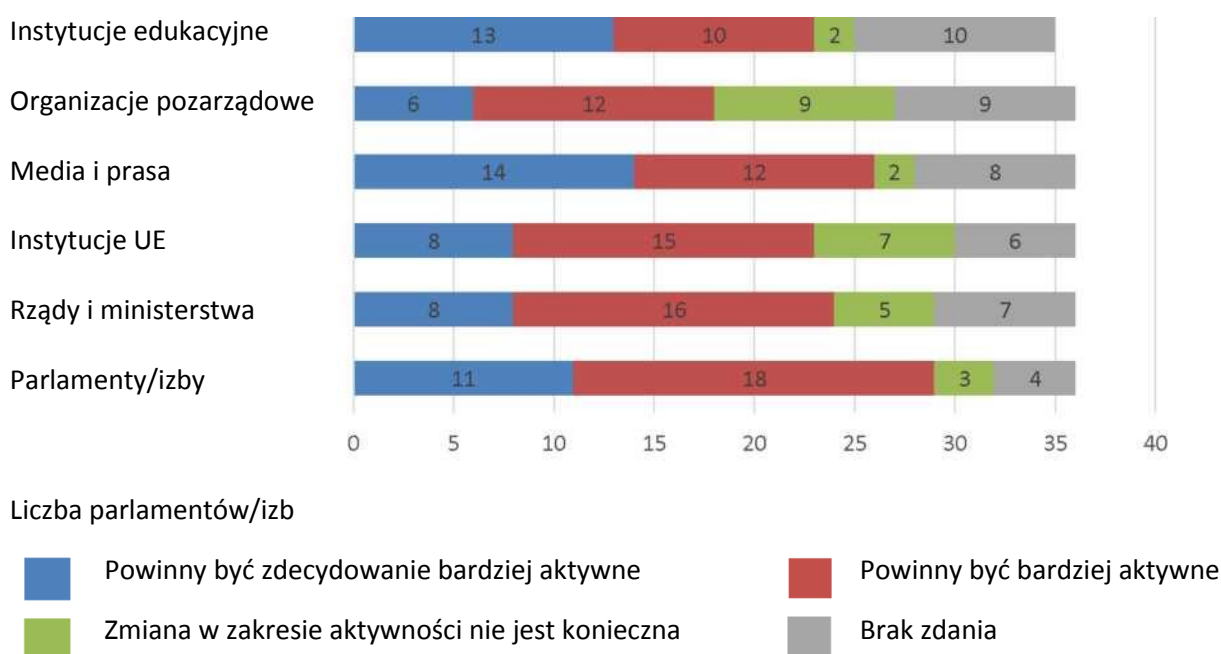
wysiłki w celu utrzymania i wzmocnienia takiej współpracy (litewski Seimas). Komisja Gospodarcza i Monetarna (ECON) Parlamentu Europejskiego zwróciła uwagę, że międzyinstytucjonalne porozumienie, w myśl Sprawozdania pięciu przewodniczących, przyczyniłoby się do usprawnienia komunikacji i zwiększenia zaangażowania Parlamentu Europejskiego w procedury związane z semestrem europejskim.

W kwestii obszarów, w których parlamenty mogłyby wprowadzić udoskonalenia, zgłoszono następujące propozycje: parlamenty powinny bardziej aktywnie uczestniczyć w sprawach UE oraz być bardziej zaangażowane w unijny proces ustawodawczy (bułgarskie Narodno sabranie); parlamenty powinny zwracać większą uwagę na kwestie merytoryczne, zwłaszcza podczas sporządzania uzasadnionych opinii (maltańska Kamra tad-Deputati); parlamenty powinny zwiększyć swoje możliwości analityczne i uważniej śledzić zmiany w stanowisku Komisji (rumuńska Camera Deputaților); oraz parlamenty powinny dążyć do szerszej zakrojonej wymiany informacji między sobą przed złożeniem uzasadnionych opinii (holenderska Tweede Kamer). Ponadto podniesiono argument, że opinie przyjęte przez parlamenty narodowe powinny być związane, w dostatecznym stopniu dopracowane i powinny mieć odpowiednią strukturę (węgierski Országgyűlés).

Część B: KOMUNIKACJA NA TEMAT SPRAW UE

Parlamenty narodowe zapytano, jakie zainteresowane strony powinny bardziej zaangażować się w komunikację na temat spraw UE, aby zwiększyć wiedzę o sprawach UE wśród obywateli i lepiej ich informować w tym zakresie. Większość respondentów odpowiedziała, że to właśnie same parlamenty/izby powinny odgrywać w tym względzie bardziej aktywną rolę. Wyniki ankiety pokazują, że w dziedzinie lepszej komunikacji na temat spraw UE potrzeba istnieje poprawy sytuacji w wypadku wszystkich zainteresowanych stron w zbliżonym stopniu, z wyjątkiem organizacji pozarządowych – tylko 18 parlamentów było zdania, że te ostatnie powinny odgrywać bardziej aktywną rolę w tym zakresie.

Pytanie: Zdaniem Państwa parlamentu/izby, kto i w jakim stopniu powinien odgrywać bardziej aktywną rolę, aby zwiększyć wiedzę o sprawach UE wśród obywateli i lepiej ich informować w tym zakresie? W jakim stopniu?

27 z 39 respondentów wyraziło pragnienie odgrywania bardziej aktywnej roli w informowaniu obywateli o sprawach UE, dwóch zadeklarowało, że nie jest to ich celem, a pozostali, czyli 10 parlamentów/izb, nie miało zdania na ten temat.

Belgijska Chambre des représentants wyraziła opinię, że parlamenty narodowe nie mogą instruować osób trzecich, w jaki sposób mają prowadzić komunikację, jednak nie powinno to powstrzymywać tych parlamentów/izb przed opracowywaniem strategii i przedstawianiem ich opinii publicznej. Czeski Senát był zdania, że instytucje UE, szczególnie stałe przedstawicielstwa, mogłyby lepiej przekazywać informacje na temat spraw UE, skupiając się na propagowaniu i zwiększaniu wiedzy, a nie na debatach na wysokim szczeblu czy bardzo ogólnych debatach publicznych. Parlament Europejski wyraził opinię, że proces komunikacji z obywatelami jest niezwykle ważną kwestią dla instytucji UE, mającą na celu budowanie wiary w projekt europejski oraz umożliwienie obywatelom korzystania z prawa do uczestnictwa w życiu demokratycznym Unii. Parlament uważa, że ważnym krokiem było uzgodnienie międzyinstytucjonalnych priorytetów w zakresie komunikacji wśród instytucji UE, oraz że wciąż istotny jest większy nacisk na osiągnięcie wymiernych rezultatów dla obywateli UE za pomocą bardziej demokratycznych i uproszczonych procedur podejmowania decyzji. W niektórych parlamentach (austriacki Nationalrat i holenderska Eerste Kamer) w zależności od grupy politycznej występują różne opinie na temat tego, czy parlamenty/izby powinny odgrywać bardziej aktywną rolę w komunikacji na temat spraw UE. Według rumuńskiej Camera Deputaţilor to także sami obywatele powinni starać się pogłębiać swoją wiedzę o działaniach i mechanizmach podejmowania decyzji w UE.

Postrzegane ograniczenia

Spośród wszystkich parlamentów/izb, które wyraziły pragnienie odgrywania bardziej aktywnej roli w informowaniu obywateli o sprawach UE, 18 wskazało złożoność tematu i wynikającą z niej trudność w komunikacji jako główne ograniczenie w osiągnięciu tego celu. Kolejnym wskazywanym ograniczeniem był brak uwagi ze strony dziennikarzy/mediów (wskazany przez 14 parlamentów/izb) i opinii publicznej (na co wskazał estoński Riigikogu oraz cypryjski Vouli ton Antiprosopon). Zdaniem holenderskiej Eerste Kamer trudno jest także ocenić, w jakim stopniu informacje docierają do społeczeństwa, mimo stałych wysiłków mających na celu poprawę komunikacji. Media/dziennikarze często interesują się wyłącznie negatywnymi skutkami przepisów UE, co komplikuje przekazywanie informacji obywatelom przez belgijski Sénat. Ponadto 10 parlamentów/izb było zdania, że komunikację na temat spraw UE utrudnia im brak środków. Według Parlamentu Europejskiego istotnym ograniczeniem jest psychologiczny i fizyczny dystans od „instytucji UE”; sprawy UE są często postrzegane jako „sprawy zagraniczne” bez związku z polityką krajową. Nie należy zapominać także o napiętym kalendarzu posłów, na co wskazuje rumuńska Camera Deputaţilor. Jak dodała łotewska Saeima, często to politycy określają sposób komunikacji i jej treść. Tylko trzy parlamenty/izby wspomniały o braku strategii jako o ograniczeniu w osiągnięciu celu, jakim jest odgrywanie bardziej aktywnej roli w informowaniu obywateli o sprawach UE.

Można wymienić kilka najlepszych praktyk przewyższania takich ograniczeń: portugalska Assembleia da República uruchomiła platformę internetową służącą do informowania obywateli o poszczególnych etapach procesu legislacyjnego i umożliwiającą im umieszczanie komentarzy, natomiast szwedzki Riksdag zamierza w niedalekiej przyszłości stworzyć nową stronę internetową, aby poszerzyć dostęp obywateli do informacji.

Strategia komunikacyjna

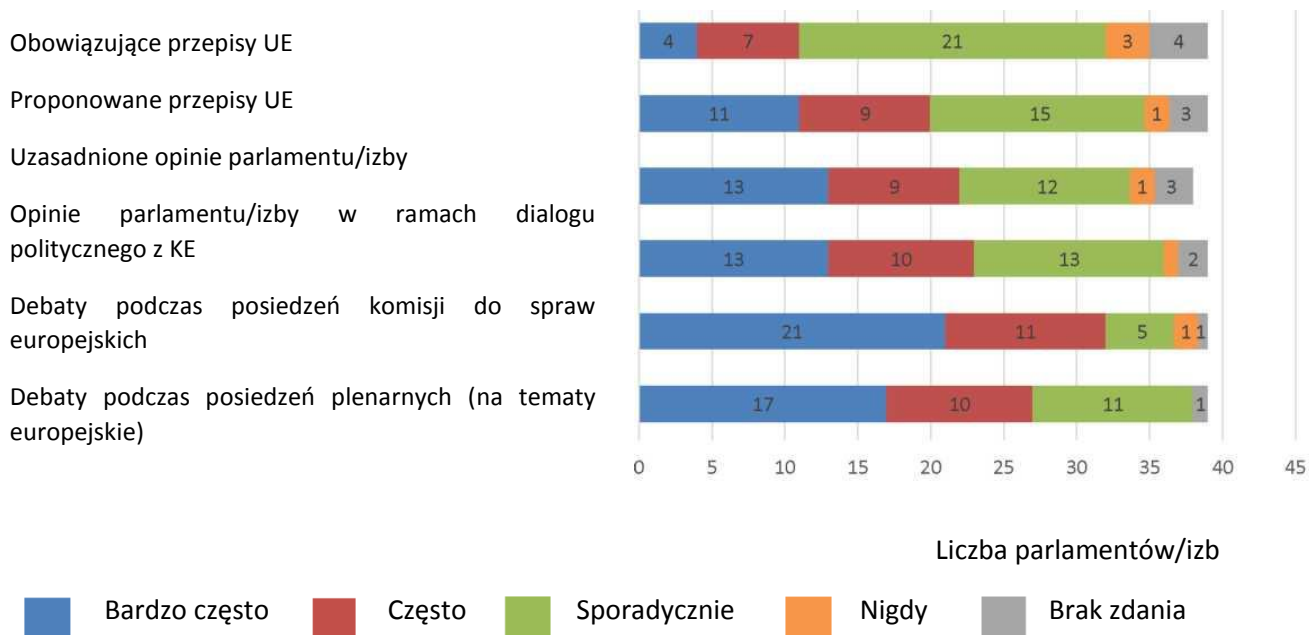
Na pytanie, czy parlamenty/izby mają specjalną strategię komunikacyjną dotyczącą spraw UE, prawie dwie trzecie (24) respondentów przyznało, że nie mają takiej strategii, a 14 odpowiedziało, że mają

taką strategię. Wśród elementów wymienionych jako wchodzące w skład takich strategii, zwłaszcza dotyczących komunikacji bezpośredniej, wiele parlamentów/izb (rumuński Senat, węgierskie Országgyűlés, Parlament Europejski, szwedzki Riksdag, hiszpańskie Cortes Generales, obie holenderskie izby: Eerste Kamer i Tweede Kamer) założyło specjalne strony internetowe lub rubryki stron internetowych poświęcone sprawom UE, często skierowane do różnych odbiorców (osoby młode, szkoły itp.). Innym narzędziem online wykorzystywanym przez włoski Senato della Repubblica oraz holenderskie Eerste Kamer i Tweede Kamer jest przygotowywany i rozsyłany regularnie specjalny newsletter na temat spraw UE, zawierający informacje o najbliższych działaniach parlamentów/izb oraz instytucji w Brukseli związanych ze sprawami UE. Komunikaty internetowe często są uzupełniane poprzez wykorzystywanie mediów społecznościowych (francuski Sénat, holenderska Eerste Kamer i Tweede Kamer), transmisję online (holenderska Tweede Kamer, szwedzki Riksdag), a w przypadku greckiego Vouli ton Ellinon – specjalny kanał telewizyjny. Niektóre parlamenty/izby organizują spotkania ze społeczeństwem. Spotkania te przeznaczone są dla szerokiej (rumuńska Camera Deputaţilor) lub wąskiej (szwedzki Riksdag) grupy odbiorców, lub też polegają na budowaniu bezpośredniej relacji pomiędzy obywatelami i Komisją ds. UE (rumuński Senat). Wśród innych kanałów komunikacji można wymienić Portal przejrzystości kongresowej wykorzystywany przez hiszpańskie Cortes Generales do komunikacji na temat spraw UE oraz używane przez Parlament Europejski środki komunikacji bezpośredniej (strona internetowa, transmisje, media społecznościowe, zorganizowane wizyty w budynkach Parlamentu, centrum dla odwiedzających, kampanie informacyjne, debaty i wydarzenia) i pośredniej (przekazywanie informacji i wspieranie dziennikarzy), określone w strategii Parlamentu. Podobnie szwedzki Riksdag opracował strategię zwaną „Strategią komunikacyjną administracji”, w której określono następujące główne grupy docelowe zewnętrznej komunikacji: społeczeństwo, rząd, władze publiczne, rady gmin, regiony, miasta, media, organizacje, sektor biznesowy, szkoły, uniwersytety, uczelnie i organizacje międzynarodowe. Dla brytyjskiej Izby Gmin publikacje internetowe na aktualne tematy stanowiły ważny kanał w komunikacji na temat spraw UE, nawet przy braku specjalnej strategii parlamentarnej. Komisja ds. UE w Izbie Gmin Zjednoczonego Królestwa posiada strategię medialną obejmującą specjalny profil w mediach społecznościowych, komunikaty prasowe, zamieszczanie aktualnych informacji na stronach internetowych, regularny newsletter; kontekst komunikacji na temat spraw UE w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej jest inny niż w pozostałych państwach członkowskich w następstwie referendum na temat członkostwa Wielkiej Brytanii w Unii Europejskiej.

Treść komunikacji

Najczęściej przekazywane przez respondentów treści związane ze sprawami UE dotyczyły debat toczonych podczas posiedzeń komisji do spraw europejskich. Następne w kolejności były posiedzenia plenarne, na których podejmowano tematy związane ze sprawami UE. Mniej respondentów, stanowiących jednak ponad połowę parlamentów/izb, które udzieliły odpowiedzi na kwestionariusz, (bardzo) często informowało o opiniach w ramach dialogu politycznego z Komisją Europejską, uzasadnionych opiniach i proponowanych przepisach unijnych. Około połowy respondentów odpowiedziało, że tylko sporadycznie przekazują społeczeństwu informacje o obowiązujących przepisach unijnych.

Pytanie: Jakie treści związane ze sprawami UE Państwa parlament/izba szczególnie przekazuje/chce przekazywać opinii publicznej i jak często?

Dopasowywanie komunikacji do odbiorców

Prawie dwie trzecie parlamentów/izb, które udzieliły odpowiedzi (23 z 37), nie dostosowuje treści komunikatów do docelowych grup odbiorców; ich komunikaty mają ogólny charakter i są sporządzane tylko w jednej wersji. Jedna trzecia respondentów dostosowuje treść komunikacji do docelowych grup odbiorców, przygotowując więcej niż jedną wersję komunikatów. 13 z 19 parlamentów/izb dostosowuje regularnie treść komunikatów na temat spraw UE, głównie dla społeczeństwa i mediów/dziennikarzy. 11 z 17 parlamentów/izb dostosowuje treść komunikacji dla szkół i uniwersytetów (trzy spośród nich robią to regularnie, a osiem – czasami); podobna ich liczba dostosowuje treść z myślą o osobach młodych. Przedstawiając przykłady zmian treści komunikacji, niemiecki Bundestag wspominał o dorocznych „dniach otwartych”, podczas których odbywają się dyskusje na temat spraw UE, corocznym „dniu Europy” w szkołach oraz o Parlamencie Młodzieży. Podobnie rumuńska Camera Deputaților organizuje wizyty studentów i młodych absolwentów w swoich budynkach oraz oferuje staże, holenderska Eerste Kamer dostosowuje materiały edukacyjne o funkcjonowaniu UE dla uczniów szkół średnich, a szwedzki Riksdag organizuje program wizyty w swoich budynkach dla uczniów szkół, mający na celu jak największe podkreślenie związku pomiędzy krajowymi i unijnymi przepisami.

Ustanowione kanały komunikacji na temat spraw UE

Wszystkie parlamenty/izby (39), które udzieliły odpowiedzi na kwestionariusz, wykorzystują swoje strony internetowe jako główny kanał komunikacji na temat spraw UE. Co do częstotliwości, 36 respondentów regularnie korzysta z tego sposobu komunikacji, dwóch czasami, a jeden sporadycznie. Ten sposób komunikacji zajął pierwsze miejsce w odpowiedziach respondentów, a zaraz za nim uplasowały się inne sposoby komunikacji. W pierwszym rzędzie były to spotkania z mediami/dziennikarzami, które przeważająca większość (33 z 38) parlamentów/izb, które udzieliły odpowiedzi, przeprowadza z różną częstotliwością (10 respondentów robi to regularnie, 11 czasami, a

12 sporadycznie). Kolejną wspomnianą formą to publikacje drukowane, zwłaszcza broszury i ulotki – 33 z 39 parlamentów/izb korzysta z tego sposobu komunikacji. Najczęściej używanym środkiem komunikacji były artykuły publikowane na blogach lub specjalnych platformach: tylko dwa parlamenty/dwie izby regularnie korzystają z tego sposobu komunikacji, dziewięć parlamentów/izb czasami, a 16 – sporadycznie.

Wiele parlamentów/izb korzysta także z mediów społecznościowych, z różną częstotliwością. Była też jednak grupa respondentów (siedmiu), którzy przyznali, że nigdy nie używali tej formy komunikacji. Inne przykłady, które można wymienić, to czeski Senát, który publikuje cotygodniowe raporty na temat najważniejszych spraw UE, a także miesięczne i roczne raporty dotyczące planu działań UE, których uzupełnieniem są artykuły w biuletynie senackim, podobnym do Kroniki Sejmowej publikowanej przez polski Sejm. Podobnie belgijska Chambre des représentants i łotewska Saeima opracowały zestaw ulotek informacyjnych na tematy dotyczące instytucji, w tym unijnych (ulotki te są dostępne online oraz w formie papierowej). Szwedzki Riksdag uruchomił Serwis informacyjny Riksdagu, w ramach którego codziennie udzielane są telefonicznie lub mailowo odpowiedzi na pytania dotyczące UE. Niemiecki Bundestag wspominał o możliwości informowania społeczeństwa podczas „dni otwartych” oraz podczas wizyt posłów w szkołach i uniwersytetach. Respondenci z Bundestagu dodali także, że ich izba korzysta również z portali dla młodzieży i dzieci, telewizji parlamentarnej, aplikacji mobilnej oraz międzynarodowego programu wymiany studenckiej. Brytyjska Izba Lordów opracowała wraz z kilkoma uniwersytetami „Moduł studiów parlamentarnych”, obejmujący sesję poświęconą kontroli spraw UE. Ponadto Parlament Europejski przekazuje mediom materiały prasowe i audiowizualne.

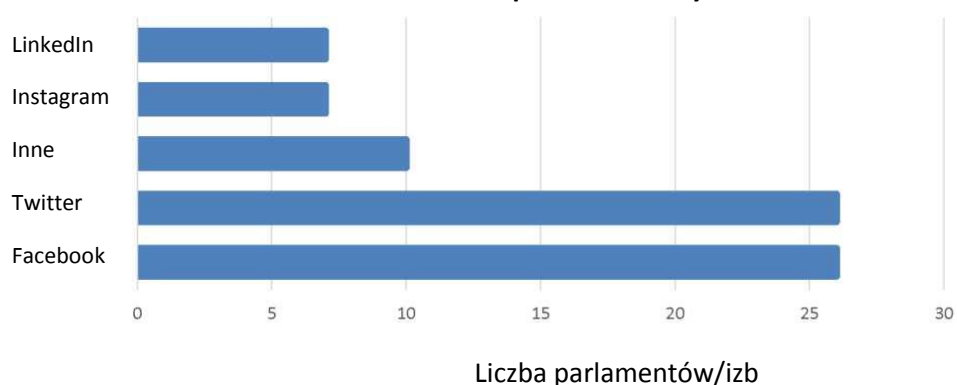
Zaangażowanie członków parlamentów/izb w komunikację na temat spraw UE

Wszystkie parlamenty/izby z jednym wyjątkiem odpowiedziały, że ich członkowie są w pewien sposób zaangażowani w komunikację na temat spraw UE. Ponad połowa z nich (21 z 38) odpowiedziała, że niektórzy członkowie ich parlamentów/izb są aktywnie zaangażowani w komunikację, w 10 parlamentach/izbach większość członków komisji zajmujących się sprawami UE była aktywnie zaangażowana w komunikację, a sześć parlamentów/izb wskazało na ograniczone zaangażowanie swoich członków w komunikację na temat spraw UE. Wśród form tego zaangażowania najczęstsze było uczestnictwo w konferencjach/forach – ponad połowa respondentów (19 z 37) wybrała tę odpowiedź; następne w kolejności były debaty w telewizji/radiu i wykorzystanie mediów społecznościowych (16 respondentów z odpowiednio 36 i 37). Pisanie na blogach było sporadycznie stosowaną formą zaangażowania, zaznaczoną przez 16 z 35 respondentów. Izby irlandzkiego Oireachtasu podkreśliły, że bardzo trudno jest monitorować taką działalność, a według brytyjskiej Izby Gmin, niemieckiego Bundestagu i cypryjskiego Vouli ton Antiprosopon członkowie ich izb prowadzą również komunikację we własnym imieniu m.in. poprzez osobiste profile na portalach społecznościowych oraz blogi. Węgierski Országgyűlés wykorzystuje komunikację wewnętrzną, informując członków izby, doradców i pracowników o bieżących sprawach UE i uważa to za ważny etap przekazywania informacji, wraz z publikowanym co dwa lata planem strategicznym dotyczącym europejskich działań parlamentu.

Wykorzystanie mediów społecznościowych

Trzy czwarte parlamentów/izb (26 z 34) odpowiedziało, że mają lub zamierzają założyć profile na Facebooku i Twitterze, siedem używało do celów komunikacji profili na Instagramie, a pięć na LinkedIn.

Pytanie: Proszę wskazać, czy Państwa parlament/izba ma profil na następujących portalach społecznościowych

Ponadto niektóre parlamenty/izby zadeklarowały, że korzystają z własnych kanałów YouTube (Parlament Europejski, grecki Vouli ton Ellinon, rumuńska Camera Deputaților, hiszpańskie Cortes Generales, łotewska Saeima, holenderska Eerste Kamer), sieci Google+ (francuskie Assemblée nationale, rumuńska Camera Deputaților), systemów przechowywania obrazów/zdjęć online, takich jak Flickr (polski Sejm, Parlament Europejski, łotewska Saeima) i Pinterest (Parlament Europejski) oraz nowych platform, takich jak Snapchat (Parlament Europejski; belgijski Sénat zamierza zacząć korzystać z tej platformy, by lepiej komunikować się z młodymi odbiorcami). Niemiecki Bundestag nie ma oficjalnego profilu na żadnym portalu społecznościowym.